

Spolufinancovaný
Európskou úniou

MINISTERSTVO
PRÁCE, SOCIÁLNYCH
VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Gestor Horizontálnych princípov

SYSTÉM IMPLEMENTÁCIE HORIZONTÁLNYCH PRINCÍPOV

Programové obdobie 2021 – 2027

Schválila:

Dagmar Litterová,

riaditeľka

Odbor horizontálnych princípov

Verzia: 3.0

Dátum vydania: 19.12.2025

Dátum účinnosti: 22.12.2025

Obsah

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK A POJMOV	4
ZOZNAM VYKONANÝCH ZMIEN	6
ÚVOD	9
1. LEGISLATÍVA EURÓPSKEJ ÚNIE A SLOVENSKEJ REPUBLIKY	12
1.1 Legislatíva EÚ	12
1.2 Legislatíva SR	18
1.3 Strategické dokumenty a programy	20
2. HORIZONTÁLNE PRINCÍPY	24
2.1 Ciele horizontálnych princípov	26
3. OBLASŤ RIADENIA A IMPLEMENTÁCIE	29
3.1 Výzva /Výzva na predkladanie projektových zámerov	29
3.2 Spolupráca Gestora HP pri príprave výzvy/predložení výzvy RO na posúdenie	30
3.4 Podmienky poskytnutia príspevku	36
3.6 Schvaľovací proces a odborní hodnotitelia	42
4. VZDELÁVANIE GESTOROM HP	43
5. SPOLUPRÁCA GESTORA HP S RELEVANTNÝMI PARTNERMI	44
6. MONITOROVANIE	46
6.1 UKAZOVATELE A INÉ ÚDAJE	47
7. KONTROLA PROJEKTU	50
8. HODNOTENIE HP	51
8.1 Úlohy Gestora HP v oblasti hodnotenia programu	51
8.2 Úlohy zadávateľa v oblasti hodnotenia vo vzťahu ku Gestorovi HP	51
9. INFORMOVANIE, KOMUNIKÁCIA A VIDITEĽNOSŤ	53

10. ZÁKLADNÝ MECHANIZMUS NA ZABEZPEČENIE DODRŽIAVANIA HORIZONTÁLNYCH PRINCÍPOV V PROGRAMOVOM OBDOBÍ 2021 – 2027 A ZÁKLADNÝCH HORIZONTÁLNYCH PODMIENOK ÚČINNÉ UPLATŇOVANIE A IMPLEMENTÁCIA CHARTY ZÁKLADNÝCH PRÁV EURÓPSKEJ ÚNIE A IMPLEMENTÁCIA A UPLATŇOVANIE DOHOVORU OSN O PRÁVACH OSÔB SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM (UNCRPD) V SÚLADE S ROZHODNUTÍM RADY 2010/48/ES	54
11. ZÁKLADNÉ HORIZONTÁLNE PODMIENKY	56
12. SYSTÉM IMPLEMENTÁCIE HORIZONTÁLNYCH PRINCÍPOV V RÁMCI PROGRAMOV FONDOV PRE OBLASŤ VNÚTORNÝCH ZÁLEŽITOSTÍ (AMIF, ISF A BMVI).....	58

Zoznam použitých skratiek a pojmov

Tabuľka 1: Zoznam použitých skratiek a pojmov

Použitá skratka	Význam
AMIF	Fond pre azyl, migráciu a integráciu
BMVI	Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku
Charta EÚ	Charta základných práv Európskej Únie
ČMU	Číselník merateľných ukazovateľov a iných údajov
Dohovor OSN o ZP/ UNCRPD	Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCRPD) v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48/ES
DNSH	Zásada „nespôsobovať významnú škodu“
EaSI	Program pre zamestnanosť a sociálnu inováciu
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EK	Európska komisia
ENRAF	Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond
EQUINET	Európska sieť orgánov pre rovnosť
ESF	Európsky sociálny fond
ESF+	Európsky sociálny fond plus
EÚ	Európska únia
FO/PO	Fyzická osoba/Právnická osoba
FST	Fond na spravodlivú transformáciu
Gestor HP	Gestor horizontálnych princípov
HP	Horizontálne princípy
ISF	Fond pre vnútornú bezpečnosť
ITMS	IT monitorovací systém
KF	Kohézny fond
Mechanizmus HP	Základný mechanizmus na zabezpečenie dodržiavania Horizontálnych princípov v Programovom období 2021 – 2027 a základných horizontálnych podmienok: Účinné uplatňovanie a implementácia Charty základných práv Európskej únie a Implementácia a uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCRPD) v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48/ES.
MIRRI SR	Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky
MPK	Medzirezortné pripomienkové konanie
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
MU	Merateľný ukazovateľ

Metodický výklad k Dohovoru OSN o ZP	Metodický výklad k implementácii a uplatňovaní Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCRPD) v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48/ES
Nariadenie o spoločných ustanoveniach /NSU	Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku
NFP	Nenávratný finančný príspevok
OHP	Odbor horizontálnych princípov
OSN	Organizácia spojených národov
PD SR 2021 - 2027	Partnerská dohoda SR na roky 2021 - 2027
Poskytovateľ	Riadiaci orgán, sprostredkovateľský orgán, iný subjekt implementujúci fondy EÚ
PPP	Podmienky poskytnutia príspevku
PRH	Program rybné hospodárstvo
PSK	Program Slovensko
PFVZ	Programy Fondov pre oblasť vnútorných záležitostí (AMIF, ISF, BMVI)
RO	Riadiaci orgán
RO PFVZ	Riadiaci orgán programov Fondov pre oblasť vnútorných záležitostí (AMIF, ISF, BMVI) 2021-2027
RIF	Rámec implementácie fondov
SI HP	Systém implementácie horizontálnych princípov
SNSĽP	Slovenské národné stredisko pre ľudské práva
SO	Sprostredkovateľský orgán
SR	Slovenská republika
Systém POP	Systém preventívneho odborného posudzovania projektovej dokumentácie
TP	Technická pomoc
UR	Udržateľný rozvoj
ZHP	Základné horizontálne podmienky
ŽoNFP	Žiadosť o poskytnutie nenávratného finančného príspevku
ZFEÚ	Zmluva o fungovaní Európskej únie
Zmluva o EÚ	Zmluva o Európskej únii

Zoznam vykonaných zmien

Zoznam vykonaných zmien poskytuje chronologický vývoj zmien dokumentu po aktuálnu verziu dokumentu.

Tabuľka 2: Zoznam zmien vykonaných v dokumente

Časť dokumentu	Obsah upravovanej časti	Verzia	Podnet ¹
Celý dokument	Úprava všetkých častí dokumentu v oblastiach zjednodušovania, skracovania lehôt, zníženia administratívnej záťaže v zmysle pokynom zo strany MIRRI SR ako RO pre PSK	2.0	Rozporové konanie na úrovni štátnych tajomníkov MPSVR SR a MIRRI SR
Celý dokument	Spresnenie a sprecizovanie textu, odstránenie zjavných chýb a nedostatkov, úpravy formátovania textu.	3.0	n/a
Úvod	Spresnenie textácií, doplnenie informácie o programoch, na ktoré sa SI HP vzťahuje/nevzťahuje.	3.0	n/a
1. Legislatíva Európskej únie a Slovenskej republiky	Spresnenie textácií, aktualizácia a doplnenie platných legislatívnych predpisov.	3.0	n/a
2. Horizontálne princípy	Spresnenie textácií, aktualizácia a doplnenie platných legislatívnych predpisov.	3.0	n/a
3. Oblasť riadenia a implementácie	Spresnenie textácií, v časti 3.1, 3.2, 3.4 a 3.5 úprava postupov na základe platnej verzie Metodického výkladu k Dohovoru OSN o ZP, v časti 3.2 úprava definície infraštruktúrneho projektu a definície lehoty na jeho posúdenie, úprava lehoty na opätovné posúdenie zmien výzvy, doplnenie zbernej adresy Gestora HP, úpravy výnimiek, pri ktorých nie je potrebné zasielať zmenu výzvy Gestorovi HP na posúdenie, projektové zámery-	3.0	n/a

¹ Uvedie sa napr. číslo kontroly / auditu, na ktorého základe bola daná zmena vykonaná.

	zadefinovanie posúdenia gestorom HP až vo fáze predloženia výzvy na predkladanie ŽoNFP, doplnená časť 3.3 Spolupráca Gestora HP pri pripomienkovaní Národných projektov, v časti 3.4 zadefinovanie potreby uvedenia informácií ohľadom súladu aktivít a činností projektu s Chartou EÚ v časti 7.3 ŽoNFP, doplnenie informácií o podmienkach poskytnutia príspevku, ďalších skutočnostiach týkajúcich sa poskytovania príspevku, podmienke súladu s HP pri priamom poskytnutí príspevku, preventívnom odbornom posudzovaní projektovej dokumentácie, v časti 3.5 zadefinovanie výnimiek z aplikácie vylučujúceho kritéria Gestora HP, úprava postupov pri schvaľovanom procese.		
4. Vzdelávanie Gestorom HP	Spresnenie textácií, vypustenie odseku týkajúceho sa kontaktnej osoby spolupracujúcej s Gestorom HP.	3.0	n/a
5. Spolupráca Gestora HP s relevantnými partnermi	Spresnenie textácií.	3.0	n/a
6. Monitorovanie	Spresnenie textácií, doplnenie zbernej adresy pre podnety a sťažnosti týkajúce sa HP, zadefinované Pravidlá pre stanovenie relevancie iných údajov monitorujúcich horizontálne princípy v PO pre programy PSK a PRH.	3.0	n/a
7. Kontrola projektu	Spresnenie textácií, Zadefinovanie kontroly súladu projektu s HP, úprava postupov na základe platnej verzie Metodického výkladu k Dohovoru OSN o ZP.	3.0	n/a
8. Hodnotenie HP	Spresnenie textácií, upresnenie úloh Gestora HP v oblasti hodnotenia programu a úloh zadávateľa v oblasti hodnotenia vo vzťahu ku Gestorovi HP	3.0	n/a

9. Informovanie, komunikácia a viditeľnosť	Spresnenie textácií.	3.0	n/a
10. Základný mechanizmus na zabezpečenie dodržiavania Horizontálnych princípov v Programovom období 2021 – 2027 a základných horizontálnych podmienok Účinné uplatňovanie a implementácia Charty základných práv Európskej únie a Implementácia a uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCPRD) v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48/ES	Spresnenie textácií.	3.0	n/a
11. Základné horizontálne podmienky	Spresnenie textácií.	3.0	n/a
12. Systém implementácie horizontálnych princípov v rámci programov Fondov pre oblasť vnútorných záležitostí (AMIF, ISF a BMVI)	Spresnenie textácií, upresnené postupy prípravy výzvy obsahujúcej aktivity a s nimi spojené výdavky na stavby a rekonštrukcie budov, aktualizácia a doplnenie platných legislatívnych predpisov a metodických dokumentov pre Fondy pre oblasť vnútorných záležitostí, doplnená časť Vzdelávanie Gestora HP	3.0	n/a
Skratky použité v texte	Vymazanie a úpravy niektorých skratiek v texte	3.0	n/a

Úvod

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (ďalej aj „NSU“) **v článku 9 stanovuje povinnosť dodržiavať horizontálne princípy** pri implementácii fondov v programovom období 2021 – 2027.

Horizontálne princípy zamerané na odstraňovanie nerovností a presadzovanie rovnosti žien a mužov, ako aj na boj proti diskriminácii na základe pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie **sa budú dodržiavať pri implementácii fondov berúc** do úvahy **Chartu základných práv Európskej únie** (ďalej len „Charta EÚ“) a povinnosti vyplývajúce z **Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím** (ďalej aj „Dohovor OSN o ZP“) a zabezpečenia prístupnosti v súlade s **jeho článkom 9** a v súlade s právom Únie, ktorým sa harmonizujú požiadavky na prístupnosť výrobkov a služieb. V rámci fondov sa nebudú podporovať akcie prispievajúce k akejkoľvek forme segregácie a diskriminácie.

V zmysle **Partnerskej dohody SR na roky 2021 – 2027²** bude za účelom zabezpečenia súladu operácií podporovaných z fondov EU na programové obdobie 2021 - 2027 s Chartou EÚ a dodržiavania povinností vyplývajúcich z Dohovoru OSN o ZP a zabezpečenia prístupnosti v súlade s jeho článkom 9 mechanizmus riadenia, koordinácie, implementácie, hodnotenia a kontroly horizontálnych princípov pre oblasť základných práv, nediskriminácie, rovnosti mužov a žien a ochrany osôb so zdravotným postihnutím koordinovaný na národnej úrovni.

Systém implementácie horizontálnych princípov (ďalej len „SI HP“) vypracoval odbor horizontálnych princípov (ďalej aj „OHP“) Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej aj „MPSVR SR“) ako Gestor horizontálnych princípov (ďalej aj „Gestor HP“) a orgán zodpovedný za uplatňovanie horizontálnych princípov (ďalej aj „HP“), v spolupráci s riadiacim orgánom (ďalej len „RO“), jednotlivými sprostredkovateľskými orgánmi (ďalej len „SO“). Aktualizáciu a zmenu SI HP môže navrhnúť Gestor HP, poskytovateľ a spolupracujúce subjekty. Za správnosť vykonaných zmien a aktuálnosť SI HP zodpovedá OHP. Aktuálna verzia SI HP sa zverejňuje na webovom sídle odboru horizontálnych princípov -

² Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021-2027, kapitola 2.2 Koordinácia, vymedzenie a komplementárnosť medzi fondmi, v prípade relevantnosti koordinácia medzi národnými a regionálnymi programami.

Presne určené pravidlá, povinnosti, postupy a mechanizmy správnej implementácie a dodržiavania HP upravené v Systéme implementácie horizontálnych princípov sú vytvorené na podklade dokumentu s názvom **Rámec implementácie fondov**³ (ďalej len „RIF“), pre kapitoly 1 až 11 a dokumentu s názvom **Základný mechanizmus na zabezpečenie dodržiavania Horizontálnych princípov v Programovom období 2021 – 2027 a základných horizontálnych podmienok Účinné uplatňovanie a implementácia Charty základných práv Európskej únie a Implementácia a uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCPRD) v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48/ES** (ďalej len „mechanizmus HP“), pre kapitoly 1 až 12.

Rámec implementácie fondov pre PO 2021-2027:

„Pri implementácii fondov EÚ je zároveň potrebné zabezpečiť uplatňovanie horizontálnych princípov. Za účelom zabezpečenia súladu projektov podporovaných z fondov EÚ, s Chartou základných práv Európskej únie, a dodržiavania povinností vyplývajúcich z Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím v súlade s čl. 9 nariadenia o spoločných ustanoveniach, bude mechanizmus horizontálnych princípov koordinovaný na národnej úrovni. Postupy, pravidlá a povinnosti v oblasti implementácie, monitorovania, hodnotenia a kontroly za účelom správnej implementácie a dodržiavania horizontálnych priorít budú upravené v riadiacej dokumentácii, ktorej gestorom bude Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Uvedené postupy a pravidlá budú záväzné pre všetky subjekty implementujúce fondy EÚ.“

Rozdelenie kompetencií a spôsob realizácie HP obsiahnutý v mechanizme HP je v zmysle Partnerskej dohody na roky 2021-2027 (ďalej len „PD SR 2021 – 2027“) záväzný pre všetky subjekty zodpovedné za implementáciu fondov EÚ. Uloženie povinnosti dodržiavať opatrenia obsiahnuté v mechanizme HP stanovuje taktiež uznesenie vlády SR č. 668 z 26. októbra 2022.

Horizontálne princípy v programovom období 2021 – 2027 plynule nadväzujú na horizontálne princípy Rovnosť mužov a žien, Nediskriminácia a Udržateľný rozvoj, v rámci Systému riadenia európskych štrukturálnych a investičných fondov na programové obdobie 2014 – 2020, ktorých koordinátorom bol OHP ako Gestor HP a na Systém implementácie horizontálnych princípov Rovnosť mužov a žien a nediskriminácia na roky 2014 – 2020.

Zachovaním inštitucionálnej zodpovednosti na tom istom organizačnom útvere toho istého ústredného orgánu štátnej správy sa zachováva kontinuita aktivít a vytvára sa predpoklad efektívnej a účinnej implementácie HP s využitím už získaných skúseností z predchádzajúceho

³ Rámec implementácie fondov pre PO 2021-2027, verzia 1, kapitola 1 Úvod a všeobecné ustanovenia, 4. odsek, v nadväznosti na jednotlivé všeobecne platné a priamo aplikovateľné metodické príručky.

obdobia. Do Systému implementácie HP sú premietnuté best practice, t.j. skúsenosti z programového obdobia 2014 – 2020.

Cieľom predloženého materiálu je zadefinovanie základného rámca a postupov pre RO/SO na zabezpečenie zosumarizovania účinného a efektívneho systému implementácie HP v PO 2021-2027 s ohľadom na skúsenosti s implementáciou HP v PO 2014 - 2020 a je záväzný pre Program Slovensko ⁴, Program Rybné hospodárstvo Slovenskej republiky 2021 – 2027⁵ v rozsahu kapitol 1 až 11. Predložený materiál je záväzný pre programy Fondov pre oblasť vnútorných záležitostí (Fond pre azyl, migráciu a integráciu – AMIF, Fond pre vnútornú bezpečnosť – ISF a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku – BMVI) v rozsahu kapitol 1,2,5,10,11,12 ⁶. SI HP sa nevzťahuje na implementáciu finančných nástrojov, pokiaľ to Príručka k finančným nástrojom neurčí inak. Ustanovenia SI HP sa neaplikujú na Program Interreg Slovensko - Česko 2021-2027, Program Interreg Slovensko - Rakúsko 2021-2027.

⁵ Ustanovenia SI HP sa aplikujú na Program Rybné hospodárstvo, ak z uvedených ustanovení/výnimiek nevyplýva niečo iné alebo pre konkrétny program nie sú stanovené osobitné pravidlá.

⁶ Na programy Fondov pre oblasť vnútorných záležitostí (Fond pre azyl, migráciu a integráciu AMIF, Fond pre vnútornú bezpečnosť – ISF a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku – BMVI) sa RIF nevzťahuje.

1. Legislatíva Európskej únie a Slovenskej republiky

Na Slovensku sú od vstupu do Európskej únie (ďalej len „EÚ“) v máji 2004 eurofondy mimoriadne dôležitým doplnkovým nástrojom pre napĺňanie ekonomických, sociálnych a environmentálnych cieľov. V programovom období 2007 – 2013 sa Slovenská republika rozhodla implementovať vybrané prierezové ciele štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu (ďalej aj „KF“) prostredníctvom štyroch horizontálnych priorít: rovnosť príležitostí, marginalizované rómske komunity, trvalo udržateľný rozvoj a informačná spoločnosť. Pre programové obdobie 2014 – 2020 sa v súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 implementovali horizontálne princípy: podpora rovnosti mužov a žien, nediskriminácia a udržateľný rozvoj. V programovom období 2021-2027 budú implementované horizontálne princípy v súlade s čl. 9 NSU s ohľadom na implementáciu Charty EÚ a Dohovoru OSN o ZP.

1.1 Legislatíva EÚ

Európska únia sa už od svojich počiatkov snaží o podporu sociálneho rozmeru Európy a dosiahnutie rovnosti medzi mužmi a ženami.⁷

Rodová rovnosť a nediskriminácia sú súčasťou základných ustanovujúcich zmlúv EÚ ako aj pilierov Európskej stratégie zamestnanosti a Európskej rámcovej stratégie nediskriminácie a rovnakých príležitostí pre všetkých. Dôvody, ktoré k tomu EÚ vedú, nie sú podmienené len historicko-kultúrno-politickým pozadím, ale aj vysoko pragmatickými skutočnosťami. Bariéry, ktoré bránia v rovnosti šancí v prístupe najmä na trh práce, majú nielen široké spoločenské, ale najmä významné ekonomické dopady. Prekážky v rozvíjaní osobného potenciálu jednotlivcov obmedzujú možnosť plne využívať bohatý ľudský potenciál, ktorý je kľúčový pre rast ekonomiky. Vyrovnávanie šancí a posilnenie prístupu znevýhodnených skupín sa stalo súčasťou nielen rámcových legislatívnych dokumentov, ale aj dlhodobých strategických cieľov Európskej únie.

Slovenská republika je v oblasti rodovej rovnosti a nediskriminácie viazaná viacerými medzinárodnými dokumentmi a právnymi aktmi EÚ (dohody, smernice, nariadenia, rozhodnutia), ktoré boli postupne implementované do legislatívy SR, avšak politiku EÚ v oblasti rodovej rovnosti a nediskriminácie pomáhali formovať aj rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie.

⁷ <https://www.europarl.europa.eu/news/sk/headlines/society/20190712STO56961/ako-europsky-parlament-presadzuje-rodovu-rovnost-v-eu>

Medzi dôležité právne predpisy Európskej únie, ktoré poukazujú na problematiku rodovej rovnosti a nediskriminácie patria:

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES z 5. júla 2006 o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania:

(2) Rovnosť medzi mužmi a ženami je základnou zásadou práva Spoločenstva podľa čl. 2 a čl. 3 ods. 2 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva a judikatúry Súdneho dvora. Tieto ustanovenia zmluvy vyhlasujú rovnosť medzi mužmi a ženami ako „úlohu“ a „cieľ“ Spoločenstva a ukladajú mu konštruktívny záväzok podporovať rovnosť medzi mužmi a ženami pri všetkých svojich činnostiach

(5) Čl.21 a 23 Charty základných práv Európskej únie zakazujú tiež akúkoľvek diskrimináciu z dôvodu pohlavia a zakotvujú právo na rovnaké zaobchádzanie s mužmi a ženami vo všetkých oblastiach vrátane zamestnania, práce a odmeny.

Článok 1 - Účel

Účelom tejto smernice je zabezpečiť vykonávanie zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnania a povolania.

Článok 29 - Uplatňovanie rodového hľadiska

Členské štáty vezmú aktívne do úvahy cieľ rovnosti medzi mužmi a ženami pri tvorbe a vykonávaní zákonov, iných právnych predpisov, správnych opatrení, politík a činností v oblastiach, uvádzaných v tejto smernici.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2010/41/EÚ zo 7. júla 2010 o uplatňovaní zásady rovnakého zaobchádzania so ženami a mužmi vykonávajúcimi činnosť ako samostatne zárobkovo činné osoby a o zrušení smernice Rady 86/613/EHS:

(14) Uplatňovanie zásady rovnakého zaobchádzania v oblasti samostatnej zárobkovej činnosti znamená, že nesmie dochádzať k žiadnej diskriminácii na základe pohlavia, napríklad v súvislosti so zakladaním, zariaďovaním alebo rozširovaním podniku alebo so začatím alebo rozširovaním akejkoľvek inej formy samostatnej zárobkovej činnosti.

Článok 4 - Zásada rovnakého zaobchádzania

1. Zásadou rovnakého zaobchádzania sa rozumie, že vo verejnom alebo súkromnom sektore nedochádza k žiadnej priamej ani nepriamej diskriminácii na základe pohlavia, napríklad v súvislosti so zakladaním, zariaďovaním alebo rozširovaním podniku alebo pri začatí alebo rozširovaní akejkoľvek inej formy samostatnej zárobkovej činnosti.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady č. 1083/2006:

(13) V súvislosti s úsilím Únie o posilnenie hospodárskej, územnej a sociálnej súdržnosti by sa Únia **vo všetkých fázach vykonávania EŠIF** mala zamerať na odstraňovanie nerovností a presadzovanie rovnosti žien a mužov a začlenenie rodového hľadiska, ako aj na boj proti diskriminácii na základe rodu, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie, ako sa stanovuje v článku 2 Zmluvy o Európskej únii (Zmluva o EÚ), článku 10 ZFEÚ a článku 21 Charty základných práv Európskej únie, s prihliadnutím najmä na prístup osôb so zdravotným postihnutím, ako aj článku 5 ods. 2 Charty základných práv, ktorý stanovuje, že od nikoho sa nemá vyžadovať, aby vykonával nútené alebo povinné práce.“

Článok 7 - Podpora rovnosti mužov a žien a nediskriminácie

Členské štáty a Komisia zabezpečia, aby sa počas prípravy a vykonávania programov, aj vo vzťahu k ich monitorovaniu, podávaniu správ a hodnoteniu, zohľadňovala a podporovala rovnosť mužov a žien a začlenenie hľadiska rodovej rovnosti.

Členské štáty a Komisia prijímajú primerané opatrenia na zabránenie každej diskriminácii z dôvodu pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo vierovyznania, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie počas prípravy a vykonávania programov. Počas prípravy a vykonávania programov je potrebné brať do úvahy najmä dostupnosť pre zdravotne postihnuté osoby.

Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1158 z 20. júna 2019 o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom rodičov a osôb s opatrovateľskými povinnosťami, ktorou sa zrušuje smernica Rady 2010/18/EÚ:

(2) Rovnosť medzi mužmi a ženami je základnou zásadou Únie. V článku 3 ods. 3 druhom pod odseku Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“) sa stanovuje, že Únia má podporovať rovnosť medzi ženami a mužmi. Obdobne sa v článku 23 Charty EÚ vyžaduje, aby rovnosť medzi mužmi a ženami bola zabezpečená vo všetkých oblastiach vrátane zamestnania, práce a odmeňovania.

Článok 1 - Predmet úpravy

Touto smernicou sa stanovujú minimálne požiadavky určené na dosiahnutie rovnosti medzi mužmi a ženami, pokiaľ ide o príležitosti na trhu práce a zaobchádzanie v práci, uľahčovaním zosúladenia pracovného a rodinného života pre pracovníkov, ktorí sú rodičmi alebo osobami s opatrovateľskými povinnosťami.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1057 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky sociálny fond plus (ESF+) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 1296/2013:

Článok 6 - Rodová rovnosť, rovné príležitosti a nediskriminácia

Členské štáty a Komisia **podporujú osobitné ciele akcie na podporu horizontálnych princípov uvedených v článku 9 ods. 2 a 3 nariadenia (EÚ) 2021/1060** a článku 28 tohto nariadenia v rámci ktoréhokoľvek z cieľov ESF+. Uvedené akcie môžu zahŕňať akcie na **zabezpečenie prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím**, a to aj pokiaľ ide o informačné a komunikačné technológie, a na podporu prechodu z rezidenčnej alebo ústavnej starostlivosti do rodinnej a komunitnej starostlivosti.

Prostredníctvom ESF+ sa členské štáty a Komisia usilujú o **zvýšenie zamestnanosti žien, ako aj o zosúladenie pracovného a osobného života, boj proti feminizácii chudoby a rodovej diskriminácii na trhu práce a vo vzdelávaní a odbornej príprave.**

Článok 8 - Dodržiavanie charty

1. Všetky operácie sa vyberajú a vykonávajú pri **dodržiavaní Charty EÚ** v súlade s príslušnými ustanoveniami nariadenia (EÚ) 2021/1060.
2. Členské štáty v súlade s článkom 69 ods. 7 nariadenia (EÚ) 2021/1060 zabezpečia účinné preskúmanie sťažností. Nie je tým dotknutá všeobecná možnosť občanov a zainteresovaných strán adresovať sťažnosti Komisii, a to aj pokiaľ ide o porušenia charty.
3. Ak Komisia zistí, že došlo k porušeniu charty, zohľadní závažnosť porušenia pri stanovovaní nápravných opatrení, ktoré sa majú uplatniť v súlade s príslušnými ustanoveniami nariadenia (EÚ) 2021/1060.

Článok 28 - Horizontálne princípy

1. Komisia zabezpečí, aby sa pri príprave, vykonávaní a monitorovaní operácií podporovaných zo zložky EaSI, ako aj pri podávaní správ o nich a pri ich hodnotení **zohľadňovala a podporovala rodová rovnosť a uplatňovala a začleňovala hľadisko rodovej rovnosti**.
2. Komisia prijme primerané opatrenia na to, aby sa pri príprave, vykonávaní a monitorovaní operácií podporovaných zo zložky EaSI, ako aj pri podávaní správ o nich a pri ich **hodnotení zabránilo akejkoľvek diskriminácii** na základe rodu, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie. Počas celej prípravy a vykonávania zložky EaSI sa zohľadňuje najmä **prístupnosť pre zdravotne postihnuté osoby**.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (ďalej len „NSU“)⁸:

(6) Pri vykonávaní fondov by sa mali **dodržiavať horizontálne princípy** vymedzené v článku 3 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“) a v článku 10 ZFEÚ vrátane zásad subsidiarity a proporcionality stanovených v článku 5 Zmluvy o EÚ, **berúc do úvahy Chartu základných práv Európskej únie**. Členské štáty by mali dodržiavať aj povinnosti stanovené v Dohovore Organizácie Spojených národov o právach dieťaťa a v **Dohovore Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím a zabezpečiť prístupnosť v súlade s jeho článkom 9** a v súlade s právom Únie, ktorým sa harmonizujú požiadavky na prístupnosť výrobkov a služieb. V tejto súvislosti by sa fondy mali implementovať spôsobom, ktorý podporuje prechod od inštitucionálnej k rodinnej a komunitnej starostlivosti. **Členské štáty a Komisia by sa mali zamerať na odstraňovanie nerovností a presadzovanie rovnosti žien a mužov a začlenenie rodového hľadiska**, ako aj na boj proti diskriminácii na základe pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie. **Fondy by nemali podporovať akcie, ktoré prispievajú k akejkoľvek forme segregácie alebo vylúčenia, a pri financovaní infraštruktúry by mali zabezpečiť prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím**. Ciele fondov by sa mali realizovať v rámci udržateľného rozvoja a snahy Únie o podporu cieľa spočívajúceho v udržiavaní, ochrane a zlepšovaní kvality životného prostredia podľa článku 11 a článku 191 ods. 1 ZFEÚ, zohľadňujúc zásadu „znečisťovateľ platí“, ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja a Parížsku dohodu prijatú na základe Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy(5)(ďalej len „Parížska dohoda“). V záujme ochrany integrity vnútorného trhu majú byť operácie, z ktorých majú prospech podniky, v súlade s pravidlami Únie o štátnej pomoci stanovenými v článkoch 107 a 108 ZFEÚ. Chudoba je v Únii mimoriadne dôležitou výzvou. Ciele fondov by sa preto mali sledovať so zámerom prispieť k odstráneniu chudoby. Ciele fondov by sa mali sledovať so zámerom poskytovať primeranú podporu, najmä miestnym a regionálnym orgánom v pobrežných a mestských oblastiach, v záujme riešenia sociálno-ekonomických výziev spojených s integráciou štátnych príslušníkov tretích krajín, ako aj poskytovať primeranú podporu znevýhodneným územiám a komunitám v mestských oblastiach.

⁸ článok 4 sa vzťahuje na DNSH.

Článok 9 - Horizontálne princípy

1.Členské štáty a Komisia zabezpečujú pri implementácii fondov dodržiavanie základných práv a súlad s Chartou základných práv Európskej únie.

2.Členské štáty a Komisia zabezpečia, aby sa pri príprave, vykonávaní, monitorovaní programov, ako aj pri podávaní správ o programoch a pri ich hodnotení zohľadňovala a **presadzovala rovnosť mužov a žien a uplatňovalo a začleňovalo hľadisko rodovej rovnosti**.

3.Členské štáty a Komisia **prijmú primerané opatrenia na zabránenie akejkoľvek diskriminácii** z dôvodu pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo vierovyznania, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie počas prípravy, vykonávania a monitorovania programov, podávania správ o nich a ich hodnotenia. Počas prípravy a vykonávania programov sa zohľadňuje najmä **dostupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím**.

4.Ciele fondov sa dosahujú v súlade s cieľom podpory udržateľného rozvoja podľa článku 11 ZFEÚ, pričom sa zohľadňujú ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja, Parížska dohoda a zásada „nespôsobovať významnú škodu“. Ciele fondov sa dosahujú v plnom súlade s acquis Únie v oblasti životného prostredia.

Podľa odseku 1, čl. 73 NSU riadiaci orgán stanoví a uplatňuje na výber operácií kritériá a postupy, ktoré sú nediskriminačné, transparentné, zabezpečujú prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím, zabezpečujú rodovú rovnosť a zohľadňujú Chartu základných práv Európskej únie, zásady udržateľného rozvoja a politiky Únie v oblasti životného prostredia v súlade s článkom 11 a článkom 191 ods. 1 ZFEÚ.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1147 zo 7. júla 2021, ktorým sa zriaďuje Fond pre azyl, migráciu a integráciu:

Článok 6 - Rodová rovnosť a nediskriminácia

1. Členské štáty a Komisia **zabezpečia začlenenie rodového hľadiska a zohľadnenie a podporu rodovej rovnosti** a uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti počas prípravy, vykonávania, monitorovania, podávania správ a hodnotenia programov a projektov podporovaných v rámci fondu.

2. Členské štáty a Komisia **prijmú primerané opatrenia na vylúčenie akejkoľvek formy diskriminácie** zakázanej článkom 21 Charty základných práv Európskej únie počas prípravy, vykonávania, monitorovania, podávania správ a hodnotenia programov a projektov podporovaných v rámci fondu.

Problematiku rodovej rovnosti obsahuje taktiež **Európska stratégia rodovej rovnosti 2020 – 2025** a ďalšie.

1.2 Legislatíva SR

V Slovenskej republike je problematika rodovej rovnosti a nediskriminácie zakotvená v Ústave SR ako základnom zákone a ďalej rozpracovaná v špeciálnej legislatíve, strategických dokumentoch a v programoch.

Ústava Slovenskej republiky

Základné ľudské práva a slobody sú v Slovenskej republike zaručené všetkým na základe Ústavy Slovenskej republiky, ktorá v zabezpečuje základné práva nasledovným spôsobom:

Čl. 12

(1) Ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

(2) Základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.

(3) Každý má právo slobodne rozhodovať o svojej národnosti. Zakazuje sa akékoľvek ovplyvňovanie tohto rozhodovania a všetky spôsoby nátlaku smerujúce k odnáródňovaniu.

(4) Nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje základné práva a slobody.

Antidiskriminačný zákon

V roku 2004 bol prijatý zákon č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon).⁹ Antidiskriminačný zákon stanovil všeobecný rámec pre uplatňovanie zásady rovnakého zaobchádzania a prostriedky právnej ochrany pre prípad porušenia tejto zásady. Definoval základné pojmy ako zásada rovnakého zaobchádzania spočívajúca v zákaze diskriminácie z akéhokoľvek dôvodu, diskriminácia (priama, nepriama), obťažovanie, pokyn a nabádanie na

⁹ <https://www.gender.gov.sk/dokumenty/legislativa/antidiskriminacny-zakon/>

diskrimináciu, neoprávnený postih, ustanovil osoby, ktoré sú povinné zásadu rovnakého zaobchádzania dodržiavať, vymenoval oblasti, v ktorých existuje povinnosť dodržiavať túto zásadu, a pri týchto oblastiach vymenoval dôvody, na základe ktorých sa zásada rovnakého zaobchádzania musí dodržiavať. Tiež zakotvuje výnimky zo zásady rovnakého zaobchádzania a podrobnosti o možnosti obrátiť sa so žalobou na súd v prípade jej nedodržania.

§ 2

(1) Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.

(2) Pri dodržiavaní zásady rovnakého zaobchádzania je potrebné prihliadať aj na dobré mravy na účely rozšírenia ochrany pred diskrimináciou.

(3) Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva aj v prijímaní opatrení na ochranu pred diskrimináciou.

Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania nie je naplnené len zdržaním sa diskriminačného konania, ale aj v predchádzaní diskriminácie a prijímaním preventívnych opatrení.

Zákonník práce

Medzi najdôležitejšie legislatívne opatrenia na podporu rovnakých príležitostí mužov a žien v zamestnaní a na trhu práce patrí Zákonník práce, ktorý **zakazuje priamu a nepriamu diskrimináciu** na základe pohlavia a ustanovuje rovnaké zaobchádzanie so ženami a mužmi. Tieto súvisia najmä s transpozíciou Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES z 5. júla 2006 o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania. V Zákonníku práce sú tieto reflektované najmä

časti Základné zásady, čl. 1 a čl. 6.¹⁰ Ďalšími sú legislatívne opatrenia na podporu rovnakej odmeny za rovnakú prácu a prácu rovnakej hodnoty.¹¹

1.3 Strategické dokumenty a programy

Dôležité upevnenie presadzovania rodovej rovnosti bolo zakotvené aj v strategických dokumentoch. Jedným z týchto významných dokumentov je **Celoštátna stratégia rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí v Slovenskej republike na roky 2021-2027**¹², ktorú vypracovalo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a schválila vláda Slovenskej republiky.

Jedným z hlavných cieľov stratégie je zníženie a postupné odstránenie všetkých foriem obťažovania, násilia na ženách a ochrana ich dôstojnosti. Ďalším cieľom je posilnenie ekonomickej nezávislosti žien a ich ekonomického postavenia, či zosúladenia rodinného a pracovného života. Stratégia ráta aj s podporou rovnosti žien a mužov na všetkých stupňoch vzdelávacieho systému. Ďalšou prioritou je odstraňovanie príčin vedúcich k ženskej chudobe napríklad znižovaním príjmových rozdielov medzi pohlaviami, či rovnomernejším a reprezentatívnejším zastúpením žien na vedúcich pozíciách vo verejnej aj v súkromnej sfére. K zlepšovaniu postavenia žien a dievčat dochádza aj zvýšením pozornosti k špecifickým

¹⁰ Čl. 1 „Fyzické osoby majú právo na prácu a na slobodnú voľbu zamestnania, na spravodlivé, uspokojivé, transparentné a predvídateľné pracovné podmienky a na ochranu proti svojvoľnému prepusteniu zo zamestnania v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania ustanovenou pre oblasť pracovnoprávných vzťahov osobitným zákonom o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon). Tieto práva im patria bez akýchkoľvek obmedzení a diskriminácie z dôvodu pohlavia, manželského stavu a rodinného stavu, sexuálnej orientácie, rasy, farby pleti, jazyka, veku, nepriaznivého zdravotného stavu alebo zdravotného postihnutia, genetických vlastností, viery, náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, odborovej činnosti, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenia s výnimkou prípadu, ak rozdielne zaobchádzanie je odôvodnené povahou činností vykonávaných v zamestnaní alebo okolnosťami, za ktorých sa tieto činnosti vykonávajú, ak tento dôvod tvorí skutočnú a rozhodujúcu požiadavku na zamestnanie pod podmienkou, že cieľ je legitímny a požiadavka primeraná.“

Čl. 6 „Ženy a muži majú právo na rovnaké zaobchádzanie, ak ide o prístup k zamestnaniu, odmeňovanie a pracovný postup, odborné vzdelávanie a o pracovné podmienky. Tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám sa zabezpečujú pracovné podmienky, ktoré chránia ich biologický stav v súvislosti s tehotenstvom, narodením dieťaťa, starostlivosťou o dieťa po pôrode a ich osobitný vzťah s dieťaťom po jeho narodení. Ženám a mužom sa zabezpečujú pracovné podmienky, ktoré im umožňujú vykonávať spoločenskú funkciu pri výchove detí a pri starostlivosti o ne.“

¹¹ zakotvené v Prvej časti: Všeobecné ustanovenia v § 13 ods. 1 a ods. 2. Zákonníka práce:

(1) Zamestnávateľ je v pracovnoprávných vzťahoch povinný zaobchádzať so zamestnancami v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania ustanovenou pre oblasť pracovnoprávných vzťahov osobitným zákonom o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon).

(2) V pracovnoprávných vzťahoch sa zakazuje diskriminácia zamestnancov z dôvodu pohlavia, manželského stavu a rodinného stavu, sexuálnej orientácie, rasy, farby pleti, jazyka, veku, nepriaznivého zdravotného stavu alebo zdravotného postihnutia, genetických vlastností, viery, náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, odborovej činnosti, národného alebo sociálneho pôvodu, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti.

¹² <https://epale.ec.europa.eu/sk/resource-centre/content/celostatna-strategia-rovnosti-zien-muzov-rovnosti-prilezitosti-v-slovenskej>

potrebám zraniteľných skupín a špecifik ich ochrany pred diskrimináciou a ich participáciou na rozhodovaní o verejných záležitostiach.

Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím

Slovenská republika ako zmluvná strana multilaterálnych medzinárodných zmlúv vyslovila súhlas s Uznesením č. 2048 z 9. marca 2010 a rozhodla, že Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „Dohovor OSN o ZP“) má podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky prednosť pred vnútroštátnym právom. Pre Slovenskú republiku Dohovor OSN o ZP nadobudol platnosť 25. júna 2010.

Tento medzinárodný dokument vychádza z presvedčenia štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dokumentu, že komplexný a ucelený medzinárodný Dohovor OSN o ZP významne prispeje ku kompenzovaniu výrazného sociálneho znevýhodnenia osôb so zdravotným postihnutím a k presadeniu ich účasti v občianskych, politických, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych sférach na princípe rovnakých príležitostí, a to ako v rozvojových, tak aj vo vyspelých krajinách.¹³

Dohovor OSN o ZP sa zakladá na zásadách, ako sú:¹⁴

- a) rešpektovanie prirodzenej dôstojnosti, osobnej nezávislosti vrátane slobody voľby
a samostatnosti osôb;
- b) nediskriminácia;
- c) plné a účinné zapojenie sa a začlenenie do spoločnosti;
- d) rešpektovanie odlišnosti a prijímanie osôb so zdravotným postihnutím ako súčasti ľudskej
rozmanitosti a prirodzenosti;
- e) rovnosť príležitostí;
- f) prístupnosť;
- g) rovnosť medzi mužmi a ženami;
- h) rešpektovanie rozvíjajúcich sa schopností detí so zdravotným postihnutím a rešpektovanie
práva detí so zdravotným postihnutím na zachovaní vlastnej identity.

Cieľom Dohovoru OSN o ZP je presadzovať, chrániť a zabezpečovať, plné a rovnaké využívanie všetkých ľudských, práv a základných slobôd všetkými osobami so zdravotným postihnutím

¹³ Preambula Dohovoru OSN o ZP.

¹⁴ Čl. 3 Dohovoru OSN o ZP.

a podporovať úctu k ich prirodzenej dôstojnosti.¹⁵ Za týmto účelom sa zmluvné strany zaväzujú zabezpečiť a podporovať plné uplatňovanie všetkých ľudských práv a základných slobôd pre všetky osoby so zdravotným postihnutím bez akéhokoľvek diskriminovania na základe zdravotného postihnutia.¹⁶

V zmysle článku 9 Dohovoru OSN o ZP je zmluvným stranám uložená povinnosť prijať nasledovné opatrenia:

Článok 9 - Prístupnosť

1. S cieľom umožniť osobám so zdravotným postihnutím, aby mohli žiť nezávislým spôsobom života a plne sa podieľať na všetkých aspektoch života, zmluvné strany prijímajú príslušné opatrenia, ktoré zabezpečia osobám so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými prístup k fyzickému prostrediu, k doprave, k informáciám a komunikácii vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov, ako aj k ďalším prostriedkom a službám dostupným alebo poskytovaným verejnosti, a to tak v mestských, ako aj vo vidieckych oblastiach. Tieto opatrenia, ktoré budú zahŕňať identifikáciu a odstraňovanie prekážok a bariér brániacich prístupnosti, budú sa vzťahovať okrem iného na

- a) budovy, cesty, dopravné a iné vnútorné a vonkajšie zariadenia vrátane škôl, obytných budov, zdravotníckych zariadení a pracovísk;
- b) informačné, komunikačné a iné služby vrátane elektronických a pohotovostných služieb.

2. Zmluvné strany prijímajú aj príslušné opatrenia a) na vypracovanie, vyhlásenie a kontrolu dodržiavania minimálnych noriem a pravidiel na zabezpečenie prístupnosti zariadení a služieb dostupných alebo poskytovaných verejnosti;

b) na zabezpečenie toho, aby súkromné subjekty, ktoré poskytujú zariadenia a služby dostupné alebo poskytované verejnosti, zohľadňovali všetky aspekty prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím;

c) na zabezpečenie zainteresovaným subjektom vzdelávanie o otázkach prístupnosti, s ktorými sa stretávajú osoby so zdravotným postihnutím;

d) na vybavenie budov a iných verejne prístupných priestorov označením v Braillovom písme a v ľahko čitateľnej a zrozumiteľnej forme;

e) na poskytovanie rôznych foriem živej asistencie a sprostredkovania vrátane sprievodcov, predčítavateľov a profesionálnych tlmočníkov posunkového jazyka s cieľom uľahčiť prístup do budov a do iných verejne prístupných zariadení;

f) na podporovanie ďalších primeraných foriem asistencie a podpory pre osoby so zdravotným postihnutím s cieľom zabezpečiť ich prístup k informáciám;

g) na podporovanie prístupu osôb so zdravotným postihnutím k novým informačným a komunikačným technológiám a systémom vrátane internetu;

h) na podporovanie navrhovania, vývoja, výroby a distribúcie prístupných informačných a komunikačných technológií a systémov už v začiatkovej fáze tak, aby sa tieto technológie a systémy stali prístupnými pri minimálnych nákladoch.

¹⁵ Čl. 1 Dohovoru OSN o ZP.

¹⁶ Čl. 4 Dohovoru OSN o ZP.

Slovenská republika má tak povinnosť implementovať princípy prístupnosti do právnych predpisov vnútroštátneho práva vrátane zavedenia sankcií a právnej vymožiteľnosti v prípade ich neplnenia.

Prístupnosť stavebného prostredia je zabezpečená v zákone č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) a vo Vyhláške Ministerstva životného prostredia SR č. 532/2002 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie.

Prístupnosť v oblasti verejnej osobnej hromadnej doprave pre osoby so zdravotným postihnutím je ukotvená najmä v nasledujúcich právnych predpisoch:

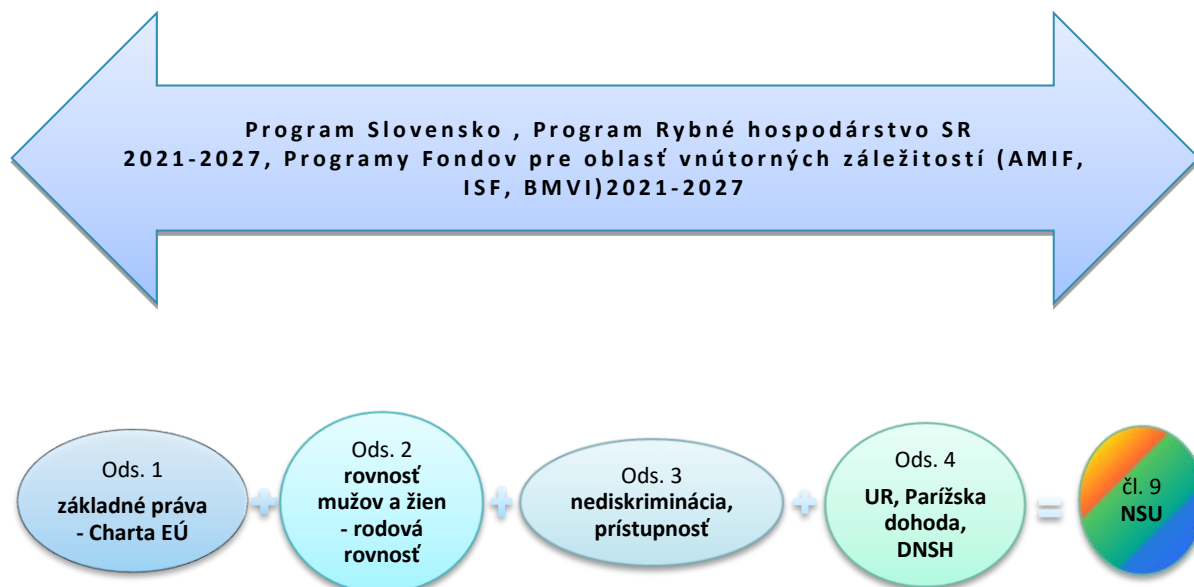
- zákon č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- zákon č. 56/2012 Z. z. o cestnej doprave;
- zákon č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov; zákon č. 95/2019 Z. z. o informačných technológiách vo verejnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;

Prístupnosť v oblasti informácií, webových sídiel, webového obsahu, mobilných aplikácií a dokumentov je zabezpečená prostredníctvom Vyhlášky Úradu podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu č. 78/2020 Z. z. o štandardoch pre informačné technológie verejnej správy v znení neskorších predpisov.

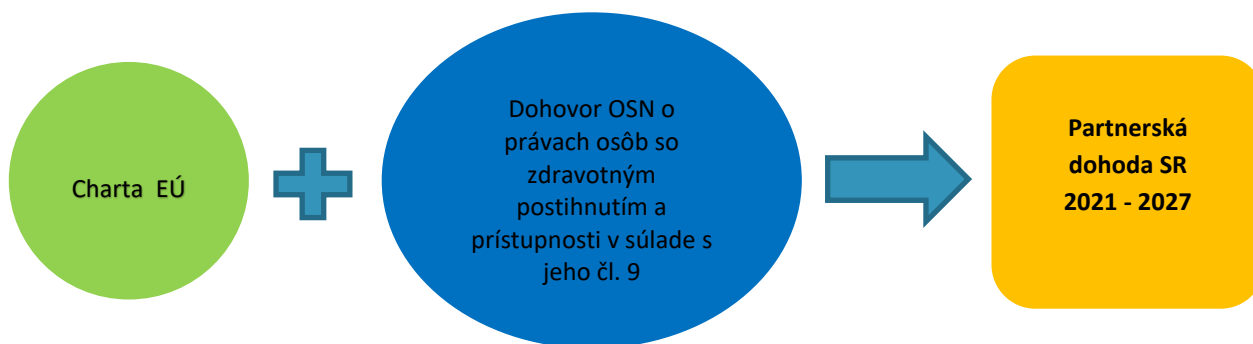
Dňa 22. júna 2022 bolo prijaté Uznesenie vlády SR č. 416 z 22. júna 2022, ktorým vláda Slovenskej republiky vzala na vedomie materiál - Informácia o požiadavkách Európskej komisie vo veci zabezpečenia plnenia základnej horizontálnej podmienky „Účinné uplatňovanie a implementácia Charty základných práv Európskej únie“ a uložila ministrovi práce, sociálnych vecí a rodiny pripraviť materiál, ktorým Slovenská republika zabezpečí súlad s dodržiavaním Charty základných práv Európskej únie v programoch podporovaných z fondov EÚ vo všetkých fázach prípravy a implementácie programov.

2. Horizontálne princípy

Pri implementácii fondov EÚ sa budú v programovom období 2021-2027 dodržiavať **horizontálne princípy vymedzené v článku 9 NSU**.

Horizontálne princípy zamerané na odstraňovanie nerovností a presadzovanie rovnosti žien a mužov, ako aj na boj proti diskriminácii na základe pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie sa budú dodržiavať pri implementácii fondov EÚ berúc do úvahy **Chartu základných práva Európskej únie** a povinnosti vyplývajúce z **Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a zabezpečenia prístupnosti v súlade s jeho článkom 9** a v súlade s právom Únie, ktorým sa harmonizujú požiadavky na prístupnosť výrobkov a služieb. V rámci fondov sa nebudú podporovať akcie prispievajúce k akejkoľvek forme segregácie a diskriminácie.

Všetky programy podporované z fondov EÚ v rámci jednotlivých politických cieľov musia byť implementované v súlade článkom 9 NSU, s príslušnými ustanoveniami Charty EÚ a povinnosťami vyplývajúcimi z Dohovoru OSN o ZP, v zmysle zabezpečenia prístupnosti v súlade s jeho článkom 9.

Charta EÚ je založená na nedeliteľných a univerzálnych hodnotách ľudskej dôstojnosti, slobody, rovnosti a solidarity. Jej účelom je posilniť ochranu základných práv s ohľadom na vývoj spoločnosti, sociálny pokrok, vedecký a technický rozvoj, a to zviditeľnením týchto práv v Charte EÚ. Charta EÚ obsahuje práva a zásady vo vzťahu k šiestim oblastiam: dôstojnosť, sloboda, rovnosť, solidarita, občianstvo a spravodlivosť.

Pri implementácii fondov EÚ je potrebné zabezpečiť rešpektovanie práv a zásad zakotvených v Charte EÚ, pričom v tejto súvislosti sú najrelevantnejšími právami a zásadami právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces, právo na ochranu osobných údajov, právo na rovnosť pred zákonom a rovnosť mužov a žien, právo na nediskrimináciu (resp. predchádzanie akejkoľvek diskriminácii z dôvodu pohlavia, rasy, farby pleti, etnického alebo sociálneho pôvodu, genetických vlastností, jazyka, náboženstva alebo viery, politického alebo iného zmýšľania, príslušnosti k národnostnej menšine, majetku, narodenia, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie), práva dieťaťa, integrácia osôb so zdravotným postihnutím a vysoký stupeň ochrany životného prostredia, jazyková rozmanitosť, bezpečné pracovné podmienky, sloboda prejavu a právo na informácie, právo na vzdelanie, sloboda podnikania, vlastnícke právo, ochrana v prípade vystaňovania, vyhostenia alebo extradície, rešpektovanie súkromného a rodinného života.

Subjekty zapojené do procesu implementácie fondov EÚ v programovom období 2021-2027 sú povinné zabezpečovať a vykonávať všetky opatrenia potrebné k implementácii Charty EÚ.

Pri implementácii HP a metodickom a odbornom usmerňovaní subjektov zapojených do procesov implementácie fondov EÚ, ako aj pri informovaní žiadateľov a prijímateľov, budú zo strany Gestora HP zdôrazňované najmä tie články Charty EÚ, ako aj článok 9 Dohovoru OSN o ZP, ktoré sa budú najviac vzťahovať k plánovaným intervenciám, aktivitám, cieľovým skupinám či okolnostiam, ktoré by mohli počas implementácie projektov realizovaných v rámci jednotlivých politických cieľov nastať. Je dôležité zdôrazniť povinnosť prijatia takých opatrení, aby nedošlo k porušovaniu článkov Charty EÚ a Dohovoru OSN o ZP v implementovaných projektoch.

V zmysle článku č. 9 Dohovoru OSN o ZP je potrebné o. i. zabezpečiť, aby sa osoby so zdravotným postihnutím mohli plne podieľať na všetkých aspektoch života a aby boli prijaté príslušné opatrenia, ktoré zabezpečia osobám so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými prístup k fyzickému prostrediu, k doprave, k informáciám a komunikácii vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov, ako aj k ďalším prostriedkom a službám dostupným alebo poskytovaným verejnosti, a to tak v mestských, ako aj vo vidieckych oblastiach. Tieto opatrenia majú zahŕňať identifikáciu a odstraňovanie prekážok a bariér brániacich prístupnosti a majú sa vzťahovať okrem iného na:

a) budovy, cesty, dopravné a iné vnútorné a vonkajšie zariadenia vrátane škôl, obytných budov, zdravotníckych zariadení a pracovísk,

b) informačné, komunikačné a iné služby vrátane elektronických a pohotovostných služieb.

V súlade s horizontálnym princípom, ktorým je zabezpečenie prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím v zmysle článku 9 Dohovoru OSN o ZP, je pre všetky subjekty zapojené do procesu implementácie fondov EÚ v PO 2021-2027 povinné vykonať všetky opatrenia na zabezpečenie prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím, či už k aktivitám projektu alebo k výstupom a výsledkom projektu, a to sprístupnením informačných a komunikačných technológií a systémov, fyzického prostredia a ďalších prostriedkov a služieb poskytovaných ostatným osobám cieľovej skupiny. Na rovnakom základe je potrebné zabezpečiť pracovné podmienky pre výkon práce administratívneho a odborného personálu každého projektu.

2.1 Ciele horizontálnych princípov

Hlavným cieľom je v zmysle preambuly nariadenia o spoločných ustanoveniach to aby členské štáty zamerali na **odstraňovanie nerovností a presadzovanie rovnosti žien a mužov a začlenenie rodového hľadiska, ako aj na boj proti diskriminácii** na základe pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie. Fondy by nemali podporovať akcie, ktoré prispievajú k akejkoľvek forme segregácie alebo vylúčenia, a pri financovaní infraštruktúry by mali zabezpečiť prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím.

Je potrebné podporovať osobitné ciele akcie na podporu horizontálnych princípov uvedených v článku 9 ods. 2 a 3 nariadenia (EÚ) 2021/1060 a článku 28 nariadenia (EÚ) 2021/1057 o ESF+ v rámci ktoréhokoľvek z cieľov ESF+.

Uvedené akcie môžu zahŕňať akcie **na zabezpečenie prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím**, a to aj pokiaľ ide o informačné a komunikačné technológie, a na podporu prechodu z rezidenčnej alebo ústavnej starostlivosti do rodinnej a komunitnej starostlivosti.¹⁷

Prostredníctvom ESF+ sa členské štáty majú **usilovať o zvýšenie zamestnanosti žien, ako aj o zosúladenie pracovného a osobného života, boj proti feminizácii chudoby a rodovej diskriminácii na trhu práce a vo vzdelávaní a odbornej príprave.**

Cieľom je **zohľadňovanie a presadzovanie rovnosti mužov a žien a uplatňovanie a začleňovanie hľadiska rodovej rovnosti**, pri príprave, vykonávaní, monitorovaní programov, ako aj pri podávaní správ o programoch a pri ich hodnotení.¹⁸

¹⁷ čl. 6 s názvom Rodová rovnosť, rovné príležitosti a nediskriminácia NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/1057 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky sociálny fond plus (ESF+).

¹⁸ ods. 2 čl. 9 NSU

V zmysle odseku 3 čl. 9 NSU je potrebné prijímať primerané **opatrenia na zabránenie akejkoľvek diskriminácii** z dôvodu pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo vierovyznania, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie počas prípravy, vykonávania a monitorovania programov, podávania správ o nich a ich hodnotenia. Počas prípravy a vykonávania programov sa zohľadňuje najmä dostupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím.

Osobitný prístup si teda vyžadujú osoby so zdravotným postihnutím, pre ktoré je potrebné vytvorenie mimoriadnych podmienok prístupnosti (napr. bezbariérové architektonické prostredie, prístupné informácie a pod.). Bez takto vytvorených podmienok nie je možné osoby so zdravotným postihnutím začleniť do spoločnosti a do pracovného procesu v zmysle Dohovoru OSN o ZP.

Podpora základných práv, nediskriminácie a rovnosti príležitostí je jedným zo základných princípov uplatňovaných v EÚ. Rovnosť ako taká predstavuje strategický cieľ, pri dosahovaní ktorého sa zameriavame na vytváranie takých podmienok, ktoré by viedli k posilňovaniu rovnakého prístupu všetkých do určitého sociálneho prostredia (napr. prístupu k zamestnaniu, vzdelaniu, zdravotnej starostlivosti), resp. k zabezpečeniu rovnakej dostupnosti verejných služieb a zdrojov pre všetkých.

Cieľom je teda odstraňovať bariéry, ktoré vedú k izolácii a vylučovaniu ľudí z verejného, politického, spoločenského, pracovného života, a to na základe takých sociálnych kategórií, ako je pohlavie, rod, vek, rasa, etnikum, vierovyznanie alebo náboženstvo, sexuálna orientácia, zdravotné postihnutie atď. Cieľom je zároveň eliminovať a predchádzať diskriminácii na základe týchto znakov. Treba poznamenať, že rovnosť príležitostí neznamena len zabezpečenie rovnakých podmienok, ale najmä **vytvorenie podmienok, ktoré zohľadňujú špecifické potreby a skúsenosti znevýhodnených skupín.**

Rodová rovnosť je spravodlivé zaobchádzanie so ženami a mužmi, čo môže znamenať tak rovnaké zaobchádzanie, ako aj zaobchádzanie, ktoré je rozdielne, ale je ekvivalentné z hľadiska práv, výhod, povinností a možností. Vychádza z princípu, že všetky ľudské bytosti majú právo slobodne rozvíjať svoje schopnosti a vyberať si z možností bez obmedzení rodovými rolami. Rozdielne správanie, aspirácie a potreby žien a mužov sú uznávané, hodnotené, zohľadňované a podporované v rovnakej miere a nediskriminujúco. Podľa Rady Európy „rovnosť žien a mužov znamená rovnaké zviditeľnenie, rovnakú právomoc a rovnakú účasť mužov i žien vo všetkých oblastiach verejného a súkromného života.“¹⁹

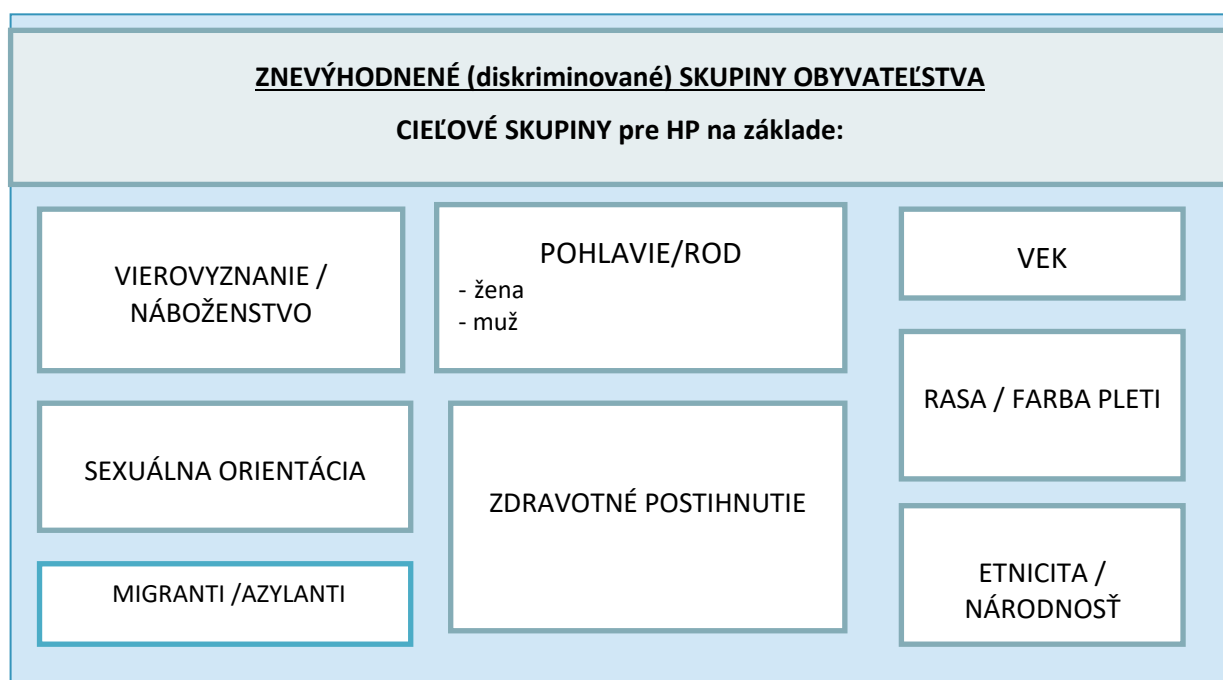
Rodová rovnosť má za cieľ vyrovnávať rodové rozdiely, čo sú rozdiely medzi ženami a mužmi v miere participácie, možnostiach prístupu, právach, ako aj výsledkoch v ktorejkoľvek oblasti verejnej a súkromnej sféry; je to napr. nerovnosť medzi ženami a mužmi v prístupe

¹⁹ Rada Európy : Gender Mainstreaming: Conceptual Framework, Methodology and Presentation of Good Practices, 1998.

k zamestnanosti, práci, odmeňovaniu, sociálnym výhodám, vzdelaniu, ochrane zdravia a pod. (www.horizontálneprincipy.gov.sk). Rovnosť medzi ženami a mužmi sa vníma ako otázka ľudských práv, ako aj predpoklad a indikátor trvalo udržateľného rozvoja a demokracie, ktoré sú zamerané na ľudí.²⁰

Zámerom právnych predpisov o **nediskriminácii** je umožniť všetkým jednotlivcom rovnaké a spravodlivé šance na prístup k príležitostiam dostupným v spoločnosti. Nediskrimináciou sa rozumie zákaz akejkoľvek diskriminácie najmä z dôvodu pohlavia, rasy, farby pleti, etnického alebo sociálneho pôvodu, genetických vlastností, jazyka, náboženstva alebo viery, politického alebo iného zmýšľania, príslušnosti k národnostnej menšine, majetku, narodenia, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie. V rozsahu pôsobnosti zmlúv a bez toho, aby boli dotknuté ich osobitné ustanovenia, je zakázaná aj akákoľvek diskriminácia z dôvodu štátnej príslušnosti.

Cieľové skupiny horizontálnych princípov

²⁰ Thesaurus Európskeho inštitútu pre rodovú rovnosť <https://eige.europa.eu/thesaurus/terms/1168?lang=sk>.

3. Oblasť riadenia a implementácie

Gestor HP je orgán zabezpečujúci koordináciu horizontálnych princípov, ktoré komplementárnym spôsobom vplyvajú na ciele PD SR 2021 – 2027. V zmysle PD SR 2021–2027 bude za účelom zabezpečenia súladu operácií podporovaných z fondov EÚ s Chartou základných práv EÚ a dodržiavania povinností vyplývajúcich z Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a prístupnosti v súlade s jeho čl. 9, mechanizmus HP koordinovaný na národnej úrovni.

Rozdelenie kompetencií a spôsob realizácie HP obsiahnutý v mechanizme HP, bude záväzný pre všetky subjekty zodpovedné za implementáciu fondov EÚ.²¹

3.1 Výzva /Výzva na predkladanie projektových zámerov

Poskytovateľ s cieľom dostatočnej a včasnej informovanosti potenciálnych žiadateľov o možnostiach získania NFP na financovanie projektov a dostatočnej a včasnej pripravenosti predkladaných projektov vypracuje harmonogram plánovaných výziev, ktorý uverejní prostredníctvom ITMS a minimálne trikrát za rok ho aktualizuje.

Odporúča sa, aby poskytovateľ pri príprave výzvy, so zohľadnením jej špecifik, zhodnotil prostredníctvom analýzy rizík nastavenie výzvy, ako aj podmienok poskytnutia príspevku (ďalej len „PPP“), s cieľom eliminácie problémových a rizikových oblastí, ktoré by mohli mať vplyv na implementáciu programu.

Výzva môže mať formu:

- uzavretej výzvy, ktorá je charakteristická presným určením dátumu uzavretia, alebo
- otvorenej výzvy, ktorej dĺžka trvania je závislá na disponibilných finančných prostriedkoch, ktorých vyčerpanie alebo nedostatočný záujem žiadateľov je základným dôvodom na ukončenie tohto druhu výzvy.

Samotnému vyhláseniu výzvy môže v prípade rozhodnutia poskytovateľ predchádzať vyhlásenie výzvy na predkladanie projektových zámerov. Výzva na predkladanie projektových zámerov slúži na prvotnú identifikáciu projektov, ktoré môžu byť po dopracovaní podľa podmienok stanovených vo výzve predložené ako žiadosti o poskytnutie NFP.

²¹ Ustanovenia 3. kapitoly sa aplikujú na PRH 2021–2027, ak z uvedených ustanovení/výnimiek nevyplýva iné.

V projektovom zámere žiadateľ v rámci popisu spôsobu realizácie aktivít uvedie zabezpečenie dodržiavania horizontálnych princípov podľa čl. 9 NSU, ako aj podľa Uznesenia vlády SR č. 668 z 26. októbra 2022. Žiadateľ zároveň v čestnom vyhlásení, ktoré je súčasťou projektového zámeru vyhlasuje, že:

- projektový zámer je v súlade s Chartou EÚ, princípmi rodovej rovnosti a nediskriminácie, zohľadňujúc potreby zabezpečenia prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím podľa článku 9 NSU.

3.2 Spolupráca Gestora HP pri príprave výzvy/predložení výzvy RO na posúdenie

Poskytovateľ je povinný spolupracovať s Gestorom HP pri príprave výzvy²² na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok za účelom definovania podmienok poskytnutia príspevku tak, aby boli projekty implementované z fondov EÚ v súlade s odsekom 1 až 3 čl. 9 NSU, v súlade s Chartou EÚ a Dohovorom OSN o ZP.

Pri príprave výzvy postupuje poskytovateľ podľa aktuálne platného Metodického výkladu k implementácii a uplatňovaniu Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCRPD) v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48/ES (ďalej len „Metodický výklad k Dohovoru OSN o ZP“)

Gestor HP bude v procese prípravy výzvy rokovať o spôsobe uplatňovania HP s poskytovateľom s cieľom identifikovať relevantné projekty, opatrenia a aktivity s dôrazom na cieľové skupiny.

Posúdenie Gestorom HP prebehne pri príprave výzvy ešte pred jej zaslaním zo strany poskytovateľa SO/príslušnej sekcie MIRRI SR na posúdenie RO. Vydanie stanoviska Gestora HP bude v lehote **do 5 pracovných dní.**²³

V rámci prípravy výzvy bude Gestorom HP definovaná požiadavka na deklarovanie spôsobu zabezpečenia dodržiavania Charty EÚ a Dohovoru OSN o ZP. **Konkrétne požiadavky budú po vzájomnej dohode Gestora HP a poskytovateľa formulované vo forme záväzného súhlasného stanoviska Gestora HP bez pripomienok / záväzného nesúhlasného stanoviska s pripomienkami podľa zamerania výzvy, očakávaných výsledkov a výstupov realizovaných projektov, oprávnených aktivít a cieľových skupín.** V prípade **záväzného nesúhlasného stanoviska s pripomienkami** zo strany Gestora HP je poskytovateľ povinný pripomienky zapracovať a zaslať Gestorovi HP na opätovnú kontrolu zapracovania pripomienok. Gestor HP má **lehotu 5 pracovných dní na zaslanie záväzného súhlasného stanoviska Gestora HP**

²² Postupy ukotvené v Metodickom dokumente RO PSK č. 9_Metodické usmernenie k príprave výzvy, v aktuálne platnom znení.

²³ Vydanie stanoviska Gestora HP bude v lehote do 5 pracovných dní od prijatia návrhu výzvy. Do lehoty sa nezapočítava deň, v ktorom došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok lehoty, t.j. deň predloženia návrhu výzvy sa do lehoty započítava.

bez pripomienok. Gestor HP bude konzultovať pripomienky s poskytovateľom v prípade záujmu.

Kontaktná e-mailová adresa Gestora HP je ghp@employment.gov.sk.

Pri **výzvach týkajúcich sa investičných infraštruktúrnych projektov**²⁴, kde je potrebné zo strany Gestora HP skontrolovať/nastaviť prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím je povinné dodržať časový priestor na spripomienkovanie projektovej dokumentácie externými odbornými posudzovateľmi v rozsahu **21 pracovných dní**. Lehota 21 pracovných dní je určená iba pre prípady aplikovania systému preventívneho odborného posudzovania (ďalej aj „systém POP“).²⁵ Následne je lehota na vydanie záväzného stanoviska Gestorom HP je taktiež **5 pracovných dní**. Kontaktná e-mailová adresa Gestora HP je taktiež ghp@employment.gov.sk.²⁶

V prípade, že výzva nebude zaslaná na uvedenú zbernú adresu Gestora HP, výzva nebude posudzovaná.

V prípade ak poskytovateľ, po vydaní záväzného súhlasného stanoviska Gestorom HP, vykoná vo výzve alebo jej prílohách a dokumentoch, na ktoré sa výzva odvoláva, úpravy/zmeny, pred jej vyhlásením/po jej vyhlásení, je poskytovateľ povinný zaslať upravenú výzvu s prílohami opätovne na posúdenie Gestorovi HP. Lehota na opätovné posúdenie zmien vo výzve je 5 pracovných dní od doručenia upravenej výzvy. Gestor HP vydá súhlasné/nesúhlasne stanovisko k zmenám výzvy.

Výnimky – zmeny, pri ktorých nie je potrebné zasielanie návrhu zmeny na posúdenie Gestorovi HP:

- Zmeny týkajúce sa opravy chýb v písaní, počítaní alebo iných zrejmých nesprávností vo výzve, zmeny spôsobených posunom v plánovanom termíne vyhlásenia výzvy,
- Zmeny vyplývajúce zo zmien príslušných právnych predpisov a záväzných metodických dokumentov,
- Zmeny týkajúce sa výšky finančných prostriedkov určených na vyčerpanie vo výzve,

²⁴ **Vymedzenie infraštruktúrneho projektu pre aplikovanie systému POP** – procesom POP podliehajú nasledovné typy projektov: tunely, mosty, diaľničné obchvaty, cesty I. triedy, železničné priecestia, autobusové a vlakové stanice, verejná doprava a pod. Ide o infraštruktúrne projekty primárne dopravného charakteru, s cieľom zvýšiť atraktivnosť verejnej osobnej dopravy a zlepšiť efektívnosť jednotlivých druhov dopravy (cestná, koľajová, vodná a verejná osobná doprava), ako aj zvýšiť kvalitu a bezpečnosť na cestných komunikáciách SR.

Pri ostatných typoch stavieb bude stanovená povinnosť doloženia **Check listu k bezbariérovej prístupnosti stavieb v zmysle Metodického výkladu k Dohovoru OSN o ZP**

²⁵ Lehota 21 dní končí vydaním stanoviska odborného hodnotiteľa, alebo vyzvaním na doplnenie dokumentácie k POP (bez lehoty na doplnenie zo strany Gestora HP), nasledujúci deň po dni doručenia doplnenej dokumentácie k POP začína plynúť nová 21 dňová lehota k systému POP.

²⁶ Uvedenú zbernú e-mailovú adresu Gestora HP je potrebné používať pri zasielaní výziev v procese spolupráce pri príprave výzvy a definovaní PPP a komunikácie medzi AK Gestora HP a AK poskytovateľa, v procese prípravy výzvy a vydávania stanoviska Gestora HP (záväzného súhlasného stanoviska Gestora HP bez pripomienok, záväzného nesúhlasného s pripomienkami), v procese kontroly zapracovania pripomienok Gestora HP po vydaní záväzného nesúhlasného stanoviska Gestora HP s pripomienkami, aj pri aplikovaní systému preventívneho odborného posudzovania.

- Zmeny týkajúce sa informácií o časovej oprávnenosti realizácie projektu,
- Zmeny, ktoré budú vykonané vo formulári výzvy v bodoch:
 - Identifikácia výzvy, (zmena názvu výzvy, zmena kódu výzvy),
 - Časové vymedzenie výzvy,
 - Financovanie projektu,
 - Informácie k spôsobu predloženia ŽoNFP,
 - Predpokladaná lehota na vydanie rozhodnutia v konaní o ŽoNFP,
 - Ďalšie formálne záležitosti,
 - Poskytovanie informácií k príprave ŽoNFP,
 - Identifikácia komplementárnych a synergických účinkov,
 - Zmena a zrušenie výzvy,
- Zmeny, ktoré budú vykonané v nasledovných prílohách výzvy:
 - Identifikácia komplementárnych a synergických účinkov,
 - Súhlas pre poskytnutie výpisu z registra trestov,
 - Splnomocnenie,
 - Povinné prílohy k ŽoNFP pre projekty TP,
 - Prílohy výzvy na predkladanie ŽoNFP pre projekty TP).
- Zmeny týkajúce sa podmienok poskytnutia pomoci, ktoré nemajú (nemôžu mať) žiadny dopad na plnenie horizontálnych princípov:
 - Podmienka, že žiadateľ nie je evidovaný v Systéme včasného odhaľovania rizika a vylúčenia (EDES) ako vylúčená osoba alebo subjekt (v zmysle článku 135 nariadenia č. 2018/1046).
 - Podmienka dodržiavania zásady „nespôsobovať významnú škodu“ (DNSH)
 - Podmienka, že voči žiadateľovi nie je vyhlásený konkurz ani povolená reštrukturalizácia a nie je v likvidácii.
 - Podmienka, že projekt neobsahuje činnosti týkajúce sa premiestnenia podľa článku 66 NSU, ani činnosti, ktoré by predstavovali presun výrobných činností podľa článku 65 ods. 1 písm. a) NSU.
 - Podmienka, že žiadateľ, ktorým je právnická osoba, nemá právoplatným rozsudkom uložený trest zákazu prijímať dotácie alebo subvencie, trest zrušenia PO, trest zákazu prijímať pomoc a podporu poskytovanú z fondov EÚ, trest zákazu činnosti v súlade so zameraním projektu a podmienkami výzvy alebo trest zákazu účasti vo verejnom obstarávaní.
 - Podmienka zákazu vedenia výkonu rozhodnutia voči žiadateľovi
 - Podmienka, že voči žiadateľovi sa nenárokuje vrátenie štátnej pomoci na základe rozhodnutia EK, v ktorom bola táto štátna pomoc označená za neoprávnenú a nezlučiteľnú s vnútorným trhom
 - Podmienky týkajúce sa štátnej pomoci a vyplývajúce zo schém štátnej pomoci/pomoci de minimis

- Podmienka schválenia programu rozvoja a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie podľa § 7 ods. 8 a § 8 ods. 6/ § 8a ods. 7 zákona č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.

Predloženie výzvy RO na posúdenie:

Poskytovateľ zašle výzvu na posúdenie na e-mailovú adresu vyzvy@mirri.gov.sk²⁷ a zároveň v kópii Gestorovi HP na e-mailovú adresu ghp@employment.gov.sk, z dôvodu kontroly zapracovania svojich pripomienok. Finálny návrh výzvy zašle poskytovateľ vrátane všetkých príloh a dokumentov, na ktoré sa výzva odvoláva a ktoré nie sú verejne dostupné.

V prípade, že prílohy a dokumenty, na ktoré sa výzva odvoláva, sú verejne dostupné na webových sídlach, poskytovateľ spolu s návrhom výzvy zašle aj hypertextové odkazy na miesto zverejnenia týchto príloh a dokumentov.

Poskytovateľ zároveň s výzvou predkladá Kontrolný zoznam k plneniu požiadaviek článku 73 NSU k výzve (príloha č. 1 Všeobecnej metodiky a kritérií použitých pre výber projektov), v ktorom je definované uplatňovanie HP ako vylučujúceho kritéria.

Poskytovateľ je zodpovedný za zaslanie výzvy v znení, ktoré bolo dohodnuté s Gestorom HP²⁸.

Výzvu na predkladanie projektových zámerov nie je potrebné predkladať Gestorovi HP na posúdenie, nakoľko **podmienky poskytnutia príspevku budú definované pri príprave výzvy** na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok.

Kontrolný zoznam k návrhu výzvy²⁹

V kontrolnom zozname k návrhu výzvy sú uvedené podmienky súvisiace s overením splnenia si povinnosti poskytovateľa pri spolupráci s Gestorom HP za účelom správnej a efektívnej implementácie HP v procese príprav výzvy/pred zverejnením výzvy.

²⁷ V prípade RO PRH 2021-2027 je potrebné použiť e-mailovú adresu RO PRH 2021-2027.

²⁸ s výnimkou zmien uvedených v kapitole 3.2

²⁹ Pr. č. 2 vzoru auditu trailu Výber projektov - Vzor manuálu procedúr riadiaceho orgánu.

3.3 Spolupráca Gestora HP pri pripomienkovaní zámerov NP

Národný projekt je osobitný typ projektu, ktorý realizuje vybraný prijímateľ, určený priamo v programe, alebo ktorého kompetencie spojené s realizáciou projektu vyplývajú priamo z osobitných predpisov³⁰, alebo ktorý bol schválený komisiou pri monitorovacom výbore, na návrh riadiaceho orgánu/sprostredkovateľského orgánu.

Z dôvodu zabezpečenia kvalitnej prípravy národného projektu a na základe výzvy riadiaceho orgánu/sprostredkovateľského orgánu, budúci žiadateľ pred samotným predložením národného projektu vypracuje zámer národného projektu.

V zámere národného projektu žiadateľ v rámci popisu spôsobu realizácie aktivít uvedie zabezpečenie dodržiavania horizontálnych princípov podľa čl. 9 NSU, ako aj podľa Uznesenia vlády SR č. 668 z 26. októbra 2022.

Zámer národného projektu schvaľuje relevantná komisia pri Monitorovacom výbore pre PSK resp. PRH, ktorej členom s hlasovacím právom je aj Gestor HP.

Pred zasadnutím komisie je poskytovateľ v dostatočnom predstihu povinný zaslať zámer NP na schválenie členom komisie.

Formulár ŽoNFP a príslušné časti

Gestor HP požaduje, aby poskytovateľ ako súčasť inštrukcie pre vyplnenie žiadosti o NFP stanovil povinnosť žiadateľa uvádzať v ŽoNFP v časti 7.3 „Spôsob realizácie aktivít projektu“³¹ vysvetľujúce informácie, ak budú relevantné vzhľadom na charakter výzvy, ako zabezpečí súlad navrhovaných aktivít a činností v projekte s Chartou EÚ, ako bude zabezpečená a presadzovaná rodová rovnosť, nediskriminácia a prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím, konkrétne ako zabezpečí:

- dodržiavanie práv, slobôd a zásad, ktoré sú uvedené v Charte EÚ,
- dodržiavanie princípov presadzovania rovnosti mužov a žien a začleňovania hľadiska rodovej rovnosti,
- zabránenia akejkoľvek diskriminácie a zabezpečenia prístupnosti aktivít, výstupov, výsledkov projektu pre osoby so zdravotným postihnutím.

Ak je priamo vo výzve odkaz na podrobnejšie pravidlá pre prístupnosť osôb so zdravotným postihnutím, posudzuje sa súlad s týmito pravidlami.

³⁰ §23 zákona č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov Európskej únie a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

³¹ Pri aktualizácii vyhlásených výziev poskytovateľa, ktoré nemajú povinnosť použiť formulár ŽoNFP ITMS21+, sa týmto primerane rozumie časť 7.2 "Spôsob realizácie aktivít projektu".

V súvislosti s plánovanými aktivitami je potrebné upozorniť pri realizácii aktivít osobitne na to, aby:

- pri všetkých oprávnených aktivitách realizovaných v rámci projektu bol zohľadnený princíp rovnosti mužov a žien a princíp nediskriminácie tak, aby nedochádzalo k znevýhodneným podmienkam pre akúkoľvek skupinu osôb a aby boli vytvorené podmienky prístupnosti aj pre osoby so zdravotným postihnutím k fyzickému prostrediu, k informáciám a komunikácii vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov, ako aj k ďalším prostriedkom a službám dostupným alebo poskytovaným verejnosti, vrátane všetkých informačných a vzdelávacích aktivít,
- v rámci oprávnených aktivít zameraných na zvyšovanie kvalifikácie, rekvalifikáciu, taktiež pri výbere účastníkov v rámci všetkých vzdelávacích aktivít nebude dochádzať k diskriminácii, k znevýhodneným podmienkam na základe pohlavia alebo príslušnosti k akejkoľvek znevýhodnenej skupine.

V súvislosti s implementáciou projektu je potrebné taktiež upozorniť na to, aby:

- pri výbere administratívnych a odborných kapacít zapojených do riadenia a realizácie projektu bol dodržaný princíp rovnosti mužov a žien a princíp nediskriminácie,
- v rámci mzdového ohodnotenia administratívnych a odborných kapacít nedochádzalo k diskriminácii k nerovnému odmeňovaniu za rovnakú prácu na základe pohlavia alebo príslušnosti k akejkoľvek znevýhodnenej skupine osôb,

Prípadné ďalšie požiadavky doplní Gestor HP v nadväznosti na aktivity plánované v konkrétnej výzve.

Pri implementácii plánovaných aktivít projektu je potrebné dodržiavať všetky články Charty EÚ s dôrazom najmä na články Charty EÚ, ktoré sa najviac vzťahujú k plánovaným intervenciám, aktivitám a cieľovým skupinám v rámci konkrétnej výzvy.

Žiadateľ zároveň v čestnom vyhlásení ŽoNFP uvádza: „ŽoNFP je v súlade s Chartou základných práv EÚ, princípmi rodovej rovnosti a nediskriminácie, zohľadňujúc potreby zabezpečenia prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím podľa článku 9 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060.“

Horizontálne princípy musia byť implementované počas celej realizácie projektu ako aj počas obdobia udržateľnosti projektu (ak relevantné v zmysle čl. 65 NSÚ).

3.4 Podmienky poskytnutia príspevku

Podmienky poskytnutia príspevku (ďalej len „PPP“) predstavujú súbor podmienok, ktorých splnenie je nevyhnutným predpokladom na schválenie ŽoNFP, uzavretie zmluvy o poskytnutí NFP a poskytnutie NFP.

Stanovenie PPP, ich obsah, počet, ako aj rozsah oblasti, ktorú pokrývajú, je v kompetencii riadiaceho orgánu. Výzva obsahuje PPP, ktoré určí poskytovateľ a môže obsahovať ďalšie skutočnosti týkajúce sa poskytovania príspevku.

PPP musia byť prispôsobené obsahu výzvy a cieľom, ktoré vyhlásením výzvy poskytovateľ sleduje. Poskytovateľ zabezpečí, aby výzva obsahovala len také podmienky, ktorých splnenie je nevyhnutné pre poskytnutie podpory. Poskytovateľ zdefiniuje, ktoré PPP musia byť splnené iba počas konania o žiadosti a ktoré počas konania o žiadosti až do skončenia platnosti a účinnosti zmluvy o poskytnutí NFP.

Úlohou Gestora HP je definovanie PPP v súvislosti so zabezpečením aplikovania horizontálnych princípov a spôsobu ich overovania, monitorovania a neskôr kontroly. Jednou z podmienok poskytnutia príspevku, ktoré sú vo výzve stanovené je „Podmienka splnenia kritérií pre výber projektov“. V tejto podmienke poskytnutia príspevku je zahrnutá minimálna sada **vylučujúcich kritérií** aplikovaná na každý projekt podľa článku 73 NSU. Medzi tieto kritéria patrí súlad projektu s Chartou EÚ, rodovou rovnosťou, nediskrimináciou a prístupnosťou osôb so zdravotným postihnutím.³²

V súvislosti so zabezpečením záväzku k naplneniu a dodržaniu požiadaviek plnenia horizontálnych princípov a článku 73 NSU zo strany žiadateľov je nevyhnutné, aby za znenie obligatórnej PPP „Podmienka splnenia kritérií pre výber projektov“ v časti 5 formulára výzvy uviedol poskytovateľ záväzný text k zneniu vylučujúceho kritéria, prípadne v relevantnej prílohe výzvy na overenie splnenia PPP a ďalších skutočností.

Poskytovateľ pri príprave výzvy postupuje podľa Metodického výkladu k Dohovoru OSN o ZP, v ktorom sú jasne uvedené tieto záväzné texty.³³

Za znenie „doplňujúcich informácií k zneniu vylučujúceho kritéria HP“ je potrebné uviesť taktiež formu preukázania splnenia PPP, spôsob overenia PPP a ukončenie uplatniteľnosti v nasledovnom znení:³⁴

Forma preukázania splnenia PPP zo strany žiadateľa

Žiadateľ preukazuje splnenie PPP prostredníctvom:

³² Znenie vylučujúceho kritéria HP je uvedené v kapitole 3.4 **Kritériá pre výber projektov**.

³³ Kapitola 2.1 písmeno B. Metodického výkladu k Dohovoru OSN o ZP.

³⁴ Kapitola 2.1 písmeno B. Metodického výkladu k Dohovoru OSN o ZP.

- formulára ŽoNFP, časť 15. Čestné vyhlásenie žiadateľa.

Spôsob overovania PPP zo strany poskytovateľa

Poskytovateľ overuje splnenie PPP prostredníctvom:

- formulára ŽoNFP, časť 15. Čestné vyhlásenie žiadateľa.

Ukončenie uplatniteľnosti

- do skončenia konania o ŽoNFP.

Poskytovateľ (RO, SO) po dohode s Gestorom HP zapracuje uvedenú PPP súladu s HP do výzvy a uvedie vo výzve formu preukázania splnenia PPP súladu s HP a spôsob overenia definovanej podmienky (v ŽoNFP) v zmysle pripomienok Gestora HP. V časti 7.3 ŽoNFP, resp. v prílohách ŽoNFP je potrebné deklarovať spôsob zabezpečenia plnenia súladu aktivít projektu s HP. Intervencie projektov musia byť v súlade s HP.

Ďalšie skutočnosti týkajúce sa poskytovania príspevku

Ďalšie skutočnosti týkajúce sa poskytovania príspevku vyjadrujú súbor podmienok, ktoré sú uvedené už vo výzve, ale ktoré sa uplatnia až po skončení konania o ŽoNFP. Rozdiel medzi PPP a ďalšími skutočnosťami spočíva v tom, že splnenie ďalších skutočností sa nikdy neskúma v rámci konania o žiadosti.

Súlad s požiadavkou podľa článku 73 ods. 2 písm. b) NSU sa ďalej vo výzve zabezpečuje prostredníctvom poskytnutia komplexnej informácie k súladu projektu s HP v časti 6 formulára výzvy „Ďalšie skutočnosti týkajúce sa poskytovania príspevku“ bod 1 „Súlad s horizontálnymi princípmi“, kde uvedie poskytovateľ záväzný text k HP, prípadne v relevantnej prílohe výzvy na overenie splnenia PPP a ďalších skutočností.

Poskytovateľ pri príprave výzvy postupuje podľa Metodického výkladu k Dohovoru OSN o ZP, v ktorom sú jasne uvedené tieto záväzné texty.³⁵

Podmienka súladu projektu s HP pri priamom poskytnutí príspevku³⁶

S ohľadom na konkrétne zameranie výzvy, výsledky, výstupy realizovaných projektov (plánované oprávnené aktivity, cieľové skupiny, oprávnené výdavky) bude Gestor HP v rámci

³⁵ Kapitola 2.1 písmeno B. Metodického výkladu k Dohovoru OSN o ZP

³⁶ § 22a zákona č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov EÚ.

procesu spolupráce pri príprave výzvy zdôrazňovať v jednotlivých prípadoch³⁷ potrebu zadefinovania, resp. **doplnenie samostatnej Podmienky súladu projektu s horizontálnymi princípmi vo výzve³⁸**

V prípade doplnenia samostatnej Podmienky súladu projektu z HP v procese prípravy výzvy, Gestor HP špecifikuje obsah uvedenej podmienky súladu s HP a spôsob overenia definovanej podmienky.

Poskytovateľ (RO, SO) po dohode s Gestorom HP zapracuje uvedenú podmienku súladu projektu s HP do výzvy a uvedie vo výzve splnenie a spôsob overenia definovanej podmienky v zmysle pripomienok Gestora HP. V určených častiach príslušnej ŽoNFP je potrebné deklarovať spôsob zabezpečenia plnenia súladu aktivít projektu s HP. Intervencie projektov musia byť v súlade s HP.

Systém preventívneho odborného posudzovania projektovej dokumentácia (systém POP) alebo možnosť aplikovania check listu k bezbariérovej prístupnosti stavieb

V nadväznosti na zameranie aktivít oprávnených vo výzve môže Gestor HP určiť, že súčasťou výzvy bude aj odkaz na check listy k bezbariérovej prístupnosti stavieb z dôvodu povinnosti dodržania bezbariérovej prístupnosti stavieb alebo potrebu aplikovania systému POP.

V rámci infraštruktúrnych projektov (definícia v poznámke pod čiarou č. 25) je prijímateľ povinný zabezpečiť bezbariérovú prístupnosť fyzického prostredia, prístupnosť k informáciám a službám počas celého obdobia realizácie projektu a aj počas obdobia jeho udržiateľnosti v súlade s požiadavkami uvedenými v príslušných check listoch k bezbariérovej prístupnosti stavieb.

Check listy sú súčasťou výzvy, resp. je vo výzve uvedený odkaz na relevantné check listy. Požiadavky uvedené v príslušnom check liste prijímateľ zabezpečuje vzhľadom na platnú legislatívu v danej oblasti v spojení s vecným charakterom a spôsobom realizácie hlavnej

³⁷ Vzťahuje sa na **výzvy na poskytnutie súčinnosti pred uzatvorením zmluvy o poskytnutí NFP podľa čl. 118a NSÚ**, resp. podľa §22a zákona č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov EÚ.

Vzťahuje sa na **výzvy technického charakteru podľa § 22a zákona č. 121/2022 Z. z. o príspevkoch z fondov EÚ**.

Platí pre projekty kedy poskytovateľ je oprávnený priamo poskytnúť príspevok podľa § 22a ods. 2 a 3 zákona č. 121/2022 Z. z. pre projekty podľa článku 73 ods. 4 NSU, t. j. na operácie, ktoré získali Známkou excelentnosti, alebo operácie, ktoré boli vybrané v rámci programu spolufinancovaného z programu Horizont Európa, ak tieto operácie spĺňajú požiadavky stanovené v článku 73 ods. 2 písm. a), b) a g) NSU.

³⁸ **Podmienka pre priame poskytnutie NFP** v zmysle Metodický dokument riadiaceho orgánu pre Program Slovensko č. 16_ METODICKÉ USMERNENIE K PRIAMEMU UZATVORENIU ZMLUVY O POSKYTNUTÍ NFP PRE PROJEKTY PODĽA ČL. 73 ODSEK 4 NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/1060 Z 24. JÚNA 2021 pri výzvach technického charakteru.

Podmienka pre uzavretie zmluvy o poskytnutí NFP v prípade výzvy na poskytnutie súčinnosti pred uzavretím zmluvy o NFP podľa § 22 ods. 3 v spojení s § 22a ods. 1 a 3 zákona o príspevkoch z fondov EÚ.

aktivity/aktivít individuálneho projektu v súlade so zmluvou o poskytnutí NFP. Check listy tvoria výlučne odbornú pomôcku pre správnu implementáciu požiadaviek týkajúcich sa HP v navrhovaných projektoch a nie sú predmetom overovania zo strany poskytovateľa, ani iných subjektov na strane poskytovateľa v konaní o ŽoNFP. Check listy budú podkladom pre finančnú kontrolu na mieste

Z dôvodu dodržiavania bezbariérovej prístupnosti stavieb bude v rámci špecifických aktivít naďalej aplikovaný Systém POP.

Z ohľadom na skúsenosti nadobudnuté počas praxe v PO 2014 – 2020, za účelom zefektívnenia systému POP a zníženia množstva pripomienok v procese posudzovania pristúpil Gestor HP v spolupráci s posudzovateľmi k zadefinovaniu požiadaviek na **predloženie technickej/projektovej dokumentácie/podkladov pre POP.**

Gestor HP odporúča žiadosť o posúdenie projektovej dokumentácie, ku ktorej je potrebné vykonanie systému POP zaslať v časovom predstihu samostatne, pred posúdením samotnej výzvy, nakoľko sa jedná o časovo náročný proces.

K žiadosti je potrebné doplniť samostatný súbor, ktorý bude podľa zamerania projektu obsahovať nasledovné prvky:

Pre stavby a ich prevádzkové úseky:

- špecifikácia riešenia bezbariérových úprav na úrovni stavebného povolenia
- technická dokumentácia musí obsahovať samostatný bod (kapitolu), ktorý bude definovať bezbariérové riešenia stavieb a ich prevádzkových úsekov
- výkresová dokumentácia: podrobnosť minimálne na úrovni DSP (dokumentácia pre stavebné povolenie), ideálne na úrovni RPD (realizačná projektová dokumentácia)
- detaily: rezy a pôdorysy bezbariérových úprav a riešení v mierke 1: 50, respektíve musí byť zabezpečená čitateľnosť v adekvátnej mierke
- signalizácia a dopravné značenie - uviesť všetky prvky zabezpečujúce bezbariérovú prístupnosť

Pre dopravné prostriedky – prostriedky verejnej integrovanej dopravy:

- Technická špecifikácia vozidiel musí obsahovať popis jednotlivých debarierizačných riešení a prvkov

Informácie potrebné k účinnej a efektívnej implementácii HP sú zverejňované na webovom sídle www.horizontálneprincipy.gov.sk.

3.5 Kritériá pre výber projektov

Poskytovateľ definuje kritériá pre výber projektov, ako aj spôsob ich hodnotenia v závislosti od charakteru špecifických cieľov a podporovaných projektov.

Kritériá pre výber projektov, ako aj spôsob ich vyhodnotenia schvaľuje monitorovací výbor, vrátane ich zmien. **Kritériá pre výber projektov sú stanovené vo výzve ako podmienky poskytnutia príspevku** tam, kde je to možné.

Hodnotiace kritériá

Hodnotiace kritériá žiadostí o poskytnutie NFP môžu byť kombináciou vylučujúcich kritérií a bodovaných kritérií alebo ako súbor iba bodovaných, alebo iba vylučujúcich kritérií.

Vylučujúce kritériá sú vyhodnocované iba možnosťou áno/nie, pričom „nie“ znamená automaticky nesplnenie kritérií pre výber projektov a neschválenie žiadosti o poskytnutie NFP.

Gestor HP na definovaní kritérií na výber projektov, týkajúcich sa povinnosti dodržiavania HP spolupracoval, resp. ich pripomienkoval a odsúhlasoval.

Jednou z podmienok poskytnutia príspevku, ktoré sú vo výzve stanovené je „**Podmienka splnenia kritérií pre výber projektov/ Podmienka základnej oprávnenosti projektu**“. V tejto podmienke poskytnutia príspevku je zahrnutá minimálna sada vylučujúcich kritérií aplikovaná na každý projekt podľa čl. 73 NSU³⁹ aj vecné kritériá, stanovené poskytovateľom. Kritériá pre výber projektov sú výberové kritériá a hodnotiace kritériá. Hodnotiace kritériá sa ďalej členia na vylučujúce kritériá a bodované kritériá. Minimálna sada vylučujúcich kritérií aplikovaná na každý projekt vyplýva z článku 73 NSU.

Horizontálne princípy musia byť implementované ako diskvalifikačné kritérium. Súlad projektu s Chartou EÚ, rodovou rovnosťou, nediskrimináciou a prístupnosťou osôb so zdravotným postihnutím bude posudzovaný **samostatným vylučujúcim kritériom**, v zmysle Všeobecnej metodiky a kritérií použitých pre výber projektov⁴⁰.

³⁹ **Výnimka pri aplikácii vylučujúceho kritéria** je pri projektoch so Známkou excelentnosti udelenou Európskou komisiou (podľa článku 2 odsek 45 nariadenia o spoločných ustanoveniach), projektoch vybraných v rámci programu Horizont Európa, ktoré žiadajú o podporu z EFRR alebo ESF+ (článok 73 ods. 4 nariadenia o spoločných ustanoveniach) alebo fázovaných projektoch podľa čl. 118a nariadenia o spoločných ustanoveniach nie je potrebné uplatniť žiadne kritériá pre výber projektov.

Pre PRH 2021-2027 platí znenie vylučujúceho hodnotiaceho kritéria aplikovateľného na všetky DOP implementované v rámci PRH 2021-2027, v zmysle dokumentu Hodnotiace a výberové kritériá pre výber projektov PRH SR 2021-2027, <https://www.mpsr.sk/download.php?fID=25484>.

⁴⁰ Všeobecná metodika a kritériá použité pre výber projektov popisuje zabezpečenie posúdenia požiadaviek podľa článku 73 NSU - <https://eurofondy.gov.sk/program-slovensko/monitorovaci-vybor/monitorovaci-vybor-pre-program-slovensko-2021-2027/31-5-2023/>

Vylučujúce kritérium Gestora HP

Vylučujúce kritériá		
1. Projekt je v súlade s Chartou základných práv EÚ, zabezpečuje a presadzuje rodovú rovnosť, nediskrimináciu a prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím⁴¹ (článok 9 a článok 73 ods. 1 nariadenia o spoločných ustanoveniach)?		
Predmet posúdenia	Výsledok	Slovný komentár
Posudzuje sa, či projekt dodržiava základné práva a súlad s Chartou základných práv EÚ, zohľadňuje a presadzuje rovnosť mužov a žien, uplatňuje a začleňuje hľadisko rodovej rovnosti, zabraňuje akejkoľvek diskriminácii a zohľadňuje prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím v súlade s čl. 9 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím. Ak je priamo vo výzve odkaz na podrobnejšie pravidlá pre prístupnosť osôb so zdravotným postihnutím, rodovú rovnosť, nediskrimináciu a pre dodržiavanie Charty základných práv EÚ, posudzuje sa súlad s týmito pravidlami.	áno/nie	Navrhovaný projekt je v súlade s Chartou základných práv EÚ, zabezpečuje a presadzuje rodovú rovnosť, nediskrimináciu a prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím, konkrétne: - navrhovaný projekt zabezpečuje dodržiavanie základných práv a súlad s Chartou základných práv EÚ, - v navrhovanom projekte je zohľadňovaná a presadzovaná rovnosť mužov a žien, uplatňuje a začleňuje sa hľadisko rodovej rovnosti, - v navrhovanom projekte sú prijaté opatrenia na zabránenie akejkoľvek diskriminácie, - navrhovaný projekt zabezpečuje a zohľadňuje prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím.

⁴¹ Poskytovatelia sú na základe vládou SR schváleného materiálu povinní dodržiavať horizontálne princípy a zabezpečovať a vykonávať všetky opatrenia potrebné k implementácii Charty EÚ, rodovej rovnosti, nediskriminácie a Dohovoru OSN o ZP. Zabezpečenie uplatňovania týchto opatrení bude koordinovať. Gestor HP bude členom v monitorovacom výbore a všetkých pracovných skupinách v rámci P SK, bude usmerňovať a vzdelávať poskytovateľov (a prípadne žiadateľov počas informačných seminárov k výzve) pri implementácii PSK a bude spolupracovať pri príprave výzvy s poskytovateľom s cieľom zabezpečiť uplatňovanie Charty EÚ, rodovej rovnosti a Dohovoru OSN o ZP.

3.6 Schvaľovací proces a odborní hodnotitelia

Proces konania o žiadosti o poskytnutie NFP začína doručením písomnej žiadosti o poskytnutie NFP riadiacemu orgánu na základe vyhlásenej výzvy a pozostáva z administratívneho overovania, odborného hodnotenia (ak je relevantné) a výberu (ak je relevantné).

Poskytovateľ v schvaľovacom procese zabezpečí dodržiavanie princípu štyroch očí, nestrannosť, zachovanie dôvernosti informácií a vylúčenie konfliktu záujmov.

Po doručení žiadosti o poskytnutie NFP nasleduje administratívne overovanie a odborné hodnotenie (ak je relevantné). Administratívne overovanie vykonáva poskytovateľ.

V rámci administratívneho overovania poskytovateľ overí, či bola žiadosť o poskytnutie NFP predložená riadne a včas, ako aj vybrané podmienky poskytnutia príspevku určené vo výzve.

Odborné hodnotenie sa vykonáva prostredníctvom odborných hodnotiteľov vybraných z registra hodnotiteľov. Odborné hodnotenie sa vykonáva v prípade, ak stanovené kritériá vyžadujú odborné posúdenie.

V rámci odborného hodnotenia odborný hodnotiteľ overí na základe hodnotiacich kritérií podmienky poskytnutia príspevku, ktoré neboli predmetom overenia pri administratívnom overovaní alebo tie, ktoré boli predmetom iba čiastočného overenia pri administratívnom overovaní.

V prípade, že na vyhodnotenie PPP nebudú potrebné znalosti odborného hodnotiteľa a bude možné posúdiť kvalitu jednotlivých projektov v rámci administratívneho overovania, v rámci konania o žiadosti o poskytnutie NFP nebude potrebné pristúpiť k odbornému hodnoteniu.

V prípade využitia odborných hodnotiteľov poskytovateľ zabezpečuje výber odborných hodnotiteľov prostredníctvom vyhlásenia výzvy na výber odborných hodnotiteľov. Výber sa realizuje na základe jasných a transparentných kritérií a poskytovateľ pri ich definovaní môže spolupracovať so zástupcami občianskej spoločnosti. Všetci záujemcovia, ktorí splnia kritériá pre výber odborných hodnotiteľov, sú zaradení do evidencie odborných hodnotiteľov, ktorý spravuje poskytovateľ v ITMS. Administratívne kapacity vykonávajúce administratívne overenie sa do registra hodnotiteľov nezaraďujú.

Systém posudzovania súladu projektov s HP v schvaľovacom procese, t.j. procese konania o ŽoNFP je nastavený v Metodickom výklade k implementácii a uplatňovaniu Dohovoru OSN o ZP.

4. Vzdelávanie Gestorom HP

Gestor HP zabezpečuje kontinuálny systém vzdelávania a odbornej prípravy administratívnych kapacít riadiaceho orgánu, sprostredkovateľských orgánov a ďalších subjektov zapojených do riadenia, koordinácie, implementácie, hodnotenia, monitorovania a kontroly v oblasti horizontálnych princípov.

Zamestnanec poskytovateľa (resp. spolupracujúceho subjektu) vyškolený Gestorom HP / Gestor HP alebo ním poverená osoba, zabezpečí informovanie žiadateľov/prijímateľov a administratívne kapacity o povinnosti a spôsobe uplatňovania a dodržiavania HP a o konkrétnych podmienkach, ktoré musia byť splnené s ohľadom na zameranie konkrétnej výzvy na informačných seminároch realizovaných poskytovateľom, v prípade ak také budú organizované ako aj prostredníctvom „všeobecnej informácie k predkladaniu a schvaľovaniu žiadosti o poskytnutie NFP“.

Gestor HP bude zároveň vykonávať metodické usmerňovanie subjektov zapojených do procesov implementácie fondov EÚ o uplatňovaní HP.

Gestor HP bude školiť odborných hodnotiteľov⁴² o spôsobe overenia PPP a spôsobe overenia kritérií použitých pri výbere projektov. Gestor HP zabezpečí školenie aj v anglickom jazyku. Školenia budú vykonávané online formou.

Informácie o spôsobe uplatňovania HP a o konkrétnych kompetenciách a povinnostiach budú taktiež uvedené v riadiacej dokumentácii na úrovni riadiaceho orgánu, ako aj na úrovni jednotlivých sprostredkovateľských orgánov, príp. iných subjektov zapojených do procesu implementácie fondov EÚ.

Povinnosť prijímateľa NFP dodržiavať HP počas realizácie projektu, ako aj počas stanovenej doby udržateľnosti, bude v spolupráci s riadiacim orgánom zadefinovaná a zakotvená v Zmluve o poskytnutí NFP.

⁴² resp. administratívne kapacity poskytovateľa vykonávajúce administratívne overenie.

5. Spolupráca Gestora HP s relevantnými partnermi

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva (ďalej len „SNSĽP“) je v zmysle Antidiskriminačného zákona orgán zodpovedný za posudzovanie a monitorovanie dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania (tzv. equality body). SNSĽP sa zaoberá poskytovaním právneho poradenstva v otázkach diskriminácie, pri prejavoch intolerancie a v prípadoch porušovania zásady rovnakého zaobchádzania pre všetkých obyvateľov SR a je podľa zákona tiež oprávnené na požiadanie zastupovať účastníka v konaní vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania. Každoročne vydáva aj Správu o dodržiavaní ľudských práv, princípu rovnakého zaobchádzania a práv dieťaťa v Slovenskej republike.

Pôsobnosť SNSĽP ako Equality body:

- monitoruje a hodnotí dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona,
- pripravuje vzdelávacie aktivity a podieľa sa na informačných kampaniach s cieľom zvyšovania tolerance spoločnosti,
- zabezpečuje právnu pomoc obetiam diskriminácie a prejavov intolerancie,
- vydáva na požiadanie fyzických osôb alebo právnických osôb alebo z vlastnej iniciatívy odborné stanoviská vo veciach dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona,
- zastupuje na základe plnej moci v konaní vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania,
- má právo požiadať súdy, prokuratúru, iné štátne orgány, orgány územnej samosprávy, orgány záujmovej samosprávy a iné inštitúcie, aby v určenej lehote poskytli Stredisku informácie o dodržiavaní ľudských práv.

Okrem kompetencií vyplývajúcich zo statusu národnej inštitúcie pre ľudské práva, Stredisko má právomoc na ochranu zásady rovnakého zaobchádzania a na základe tejto skutočnosti je členom siete EQUINET.

V októbri 2021 sa uzavrelo Memorandum o spolupráci medzi Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a Slovenským národným strediskom pre ľudské práva. Náplňou memoranda o spolupráci je predovšetkým rozvíjať vzájomnú spoluprácu pri implementácii fondov z programového obdobia 2021 – 2027 v oblasti ľudských práv a v oblasti dodržiavania horizontálnych princípov ako aj poskytovanie vzájomnej súčinnosti pri poskytovaní poradenstva, konzultácií a realizácií vzdelávacích aktivít z oblasti uplatňovania ľudských práv a slobôd, dodržiavania Ústavy Slovenskej republiky s dôrazom na Hlavu II, zákona

365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov, Dohovoru OSN o ZP a zabezpečenia prístupnosti v súlade s jeho článkom 9 a dodržiavania Charty EÚ.

Medzi hlavné 3 piliere spolupráce patrí:

1. Spolupráca pri monitorovaní dodržiavania horizontálnych princípov pri implementácii fondov v programovom období 2021 – 2027,
2. Spolupráca pri vytváraní podmienok, postupov a procesov pre efektívne uplatňovanie horizontálnych princípov pri implementácii fondov v programovom období 2021 – 2027,
3. Spolupráca na príprave a realizácii vzdelávacích aktivít v oblasti dodržiavania horizontálnych princípov pre subjekty zapojené do implementácie fondov v programovom období 2021 – 2027.

Výbor pre osoby so zdravotným postihnutím bol zriadený uznesením vlády Slovenskej republiky ako stály odborný orgán a súčasť Rady vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť s osobitným zameraním na otázky týkajúce sa práv osôb so zdravotným postihnutím. Výbor dáva Rade podnety na zvýšenie úrovne podpory, ochrany a dodržiavania práv osôb so zdravotným postihnutím, spolupracuje s ministerstvami a inými ústrednými orgánmi štátnej správy, orgánmi miestnej a regionálnej samosprávy, mimovládnyimi organizáciami, vedeckými pracoviskami a akademickými inštitúciami v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím, podnecuje výskumnú činnosť, rozširovanie a efektívnu výmenu informácií, ako i tvorbu a rozširovanie zdrojov štatistických informácií v oblasti práv osôb so zdravotným postihnutím.

Ústredným orgánom štátnej správy pre rodovú rovnosť a rovnosť príležitostí a koordináciu štátnej politiky v danej oblasti je v zmysle Kompetenčného zákona⁴³ MPSVR SR. V rámci ministerstva plní túto úlohu **odbor rovnosti žien a mužov a rovnosti príležitostí**.

Gestor HP spolupracuje taktiež s relevantnými socio-ekonomickými partnermi, nezávislými orgánmi a mimovládnyimi organizáciami v rámci princípu partnerstva.

⁴³ zákon č.575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy

6. Monitorovanie

Monitorovanie je pravidelný a systematický zber údajov o uplatňovaní HP pri implementácii projektu programu.

Uplatňovanie horizontálnych princípov je monitorované prierezovo. Na národnej úrovni je vytvorený systém mechanizmov, ktorý by mal zabezpečiť monitorovanie uplatňovania horizontálnych princípov a za koordináciu monitorovania zodpovedá Gestor HP. Gestor HP v spolupráci s RO definoval set iných údajov, ktoré budú relevantné pre plnenie cieľov stanovených pre horizontálne princípy. Uplatňovanie horizontálnych princípov bude na projektovej úrovni, v procese monitorovania a kontroly projektov, overované Gestorom HP.

V priebehu implementácie projektu môže byť rozsah požadovaných iných údajov pre monitorovanie HP upravený (rozšírený alebo zúžený) na základe partnerského dialógu s poskytovateľom a poskytovanie týchto údajov bude prebiehať v súlade s podmienkami dohodnutými v zmluve o poskytnutí NFP.

Za kontrolu Zmluvy o poskytnutí NFP v predmetnej veci zodpovedá poskytovateľ. Poskytovateľ taktiež zodpovedá za zaradenie relevantných merateľných ukazovateľov a iných údajov uvedených vo výzve do zmluvy o poskytnutí NFP, v prípade národných projektov do rozhodnutia (ak relevantné), a za následnú kontrolu plnenia merateľných ukazovateľov a iných údajov.

Gestor HP bude pravidelne využívať inštitút iných údajov relevantných pre HP pre následné vyhodnotenie plnenia HP v projekte.

Poskytovatelia budú spolupracovať s Gestorom HP v procese prípravy výzvy na zadefinovaní spôsobu a formy monitorovania dodržiavania HP na úrovni projektov, ako aj na následnom zbere údajov potrebných pre vyhodnocovanie príspevku k napĺňaniu HP (pre potreby deklarovania plnenia HP pre monitorovací výbor P SK 2021-2027 resp. pre monitorovací výbor PRH 2021-2027, prípadne pre potreby odpočtovania plnenia HP Európskej komisií), pri spracovaní získaných údajov a ich poskytovaní Gestorovi HP. Gestor HP bude monitorovať súlad implementovaných projektov s HP prostredníctvom setu iných údajov relevantných pre HP, prípadne generovaním z už existujúcich relevantných merateľných ukazovateľov prostredníctvom ITMS, na účel vyhodnotenia plnenia HP.

Gestor HP má zastúpenie ako riadny člen v rámci komisií, pracovných skupín a podvýborov, pri príprave všetkých dokumentov na programovej a projektovej úrovni s cieľom zabezpečiť správne a včasné zapracovanie všetkých potrebných aspektov implementácie, monitorovania, hodnotenia a kontroly horizontálnych princípov.

Gestor HP v spolupráci s poskytovateľom vykonáva aj monitorovanie zistených prípadov nesúlady s Chartou EÚ a Dohovorom OSN o ZP. O prípadoch nesúlady operácií s Chartou EÚ

a Dohovorom OSN o ZP a taktiež o sťažnostiach a podnetoch prijatých v predmetnej veci bude Gestor HP následne vypracovávať správy pre Monitorovací výbor pre P SK 2021-2027 resp. pre Monitorovací výbor PRH 2021-2027. Pre účely zabezpečenia účinného preskúmania sťažností týkajúcich sa fondov Gestor HP vytvoril postupy, ktoré sú súčasťou mechanizmu HP. Jedným z kritérií na splnenie horizontálnych základných podmienok v PO 2021 – 2027 je aj prijatie opatrení na predkladanie správ monitorovaciemu výboru, prípadne jednotlivým pracovným skupinám monitorovacieho výboru o prípadoch nesúladu operácií podporovaných z fondov a sťažností týkajúcich sa Charty EÚ a Dohovoru OSN o ZP predložených v súlade s opatreniami podľa článku 69 ods. 7 NSU.

Prípady takýchto nesúladov môžu byť Gestorovi HP oznamované aj zo strany verejnosti alebo dotknutých osôb elektronicky na zbernú mailovú adresu podnetyastaznostighp@employment.gov.sk, ktorú Gestor HP zverejnil na web adrese www.horizontálneprincipy.gov.sk v časti Podnety a sťažnosti. Prijaté podnety Gestor HP postúpi na vybavenie RO, alebo ich vybaví informovaním oznamovateľa podnetu (žiadateľa/prijímateľa, fyzickej/právnickej osoby) o možnosti obrátenia sa na vecne príslušnú inštitúciu. Občania sa môžu so svojimi podnetmi a sťažnosťami týkajúcich sa fondov a prípadných porušení Charty EÚ a Dohovoru OSN o ZP obracať na Gestora HP ako aj na orgány nezávislé od orgánov verejnej a štátnej správy, ako sú Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, Úrad komisára pre deti, Verejný ochranca práv a Slovenské národné stredisko pre ľudské práva. V prípade ak sa zistí, že predmet sťažnosti je v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi SR, môžu uvedené nezávislé orgány prípadne poskytovateľ urobiť opatrenia na odstránenie rozporu alebo postúpiť podnet orgánom činným v trestnom konaní. Rozhodnutia poskytovateľa sú preskúmateľné súdom. V prípade prijatých podnetov Gestor HP v ročnej periodicite prekladá monitorovaciemu výboru informáciu o prijatých podnetoch a spôsobe ich vybavenia. Gestor HP bude viesť evidenciu o zistených prípadoch nesúladu operácií podporovaných z fondov a sťažnostiach týkajúcich sa Charty EÚ a Dohovoru OSN o ZP. Zoznam evidovaných zistení bude Gestor HP predkladať Monitorovaciemu výboru pre P SK 2021-2027, ktorého je riadnym členom. Gestor HP môže zriadiť pracovnú skupinu ako poradný nástroj Gestora HP. Pracovná skupina má štatút neformálneho poradného nástroja, ktorý sa bude stretávať sporadicky, v prípade potreby, za účelom porady resp. konzultácie. Členmi pracovnej skupiny môžu byť relevantní zástupcovia Gestora HP, RO, SO a vecne príslušných inštitúcií zaoberajúcich sa čiastkovým plnením Charty EÚ a Dohovoru OSN o ZP. Poradný nástroj Gestora HP má za úlohu zabezpečiť plnenie kritéria č. 2 a 3 horizontálnych základných podmienok v súlade s čl. 15 ods. 1 a prílohou III. NSU.

6.1 Ukazovatele a iné údaje

Monitorovanie sa vykonáva pomocou merateľných ukazovateľov a iných údajov, ktoré predstavujú základný nástroj monitorovania. Tieto monitorovacie údaje predstavujú žiaduci

zdroj informácií, pričom pre získanie relevantných informácií (údajov) sa monitorujú čiastočne vykonané, alebo ukončené aktivity v danom časovom období.

Iné údaje sú ďalšie údaje, resp. parametre (iné ako merateľné ukazovatele) monitorované na úrovni podporených projektov, ak si to vyžadujú špecifické potreby monitorovania (RO, SO, Gestor HP a pod.). Zo strany prijímateľa nie je potrebné vopred stanovovať ich cieľovú hodnotu. Sú to všetky údaje, ktoré je potrebné sledovať/zbierať a nemajú charakter merateľných ukazovateľov. Medzi iné údaje patria aj údaje prierezového charakteru. Každý iný údaj musí mať svoje základné atribúty, ktorými sú kód, názov, definícia/metóda výpočtu, merná jednotka, čas plnenia. Aj iné údaje sú súčasťou tzv. číselníka MU (ďalej aj „ČMU“), ktorý bol zostavený správcom ČMU s príslušným poskytovateľom a Gestormi HP. Používanie ČMU je záväzné pre všetky subjekty zapojené do procesov monitorovania a implementácie fondov EÚ.

Pravidlá pre stanovenie relevancie iných údajov monitorujúcich horizontálne princípy v PO 2021-2027 pre posudzovanú výzvu v rámci programu PSK ⁴⁴:

Kód iného údajá Gestora HP	Názov iného údajá Gestora HP	Uplatňovanie iných údajov
DPSK031	Počet identifikovaných bariér brániacich prístupnosti fyzického prostredia pre osoby so zdravotným postihnutím	Vid' definičná matica iného údajá v aktuálne platnej verzii ČMU
DPSK032	Počet odstránených bariér brániacich prístupnosti fyzického prostredia pre osoby so zdravotným postihnutím	Vid' definičná matica iného údajá v aktuálne platnej verzii ČMU
DPSK033	Počet nástrojov zabezpečujúcich prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím	Vid' definičná matica iného údajá v aktuálne platnej verzii ČMU
DPSK034	Priemerná hrubá mesačná mzda financovaná z projektu za rok	Vid' definičná matica iného údajá v aktuálne platnej verzii ČMU
DPSK035	Medián priemerných hrubých mesačných miezd financovaných z projektu za rok	Vid' definičná matica iného údajá v aktuálne platnej verzii ČMU

⁴⁴ Číselník merateľných ukazovateľov a iných údajov s prílohami platný pre P SK, zdroj na: <https://eurofondy.gov.sk/dokumenty-a-publikacie/metodicke-dokumenty/> metodické-dokumenty-specifické-pre-program-slovensko/

Pravidlá pre stanovenie relevancie iných údajov monitorujúcich horizontálne princípy v PO 2021-2027 pre posudzovanú výzvu v rámci programu PRH⁴⁸:

RO pre program PRH vypracuje definičné matice iných údajov a zaradí iné údaje do ČMU pre program PRH pod novými kódmi platnými pre PRH. Pri stanovení znenia definičných matíc iných údajov bude vychádzať zo znenia používaného v rámci programu PSK.

V prípade, ak budú v ČMU pre program PRH vykonané zmeny, platí automaticky aktuálne platná verzia uvedená v ČMU bez potreby vykonania aktualizácie v SI HP.

⁴⁸ Číselník merateľných ukazovateľov a iných údajov s prílohami platný pre PRH

7. Kontrola projektu

Administratívnu finančnú kontrolu alebo finančnú kontrolu na mieste vykonáva poskytovateľ v zmysle zákona č. 357/2015 o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a podľa stanovených pravidiel v riadiacej dokumentácii.

Predmetom finančnej kontroly môžu byť všetky skutočnosti súvisiace s implementáciou HP v projekte a jeho súladu s Chartou EÚ, rodovou rovnosťou, nediskrimináciou a prístupnosťou osôb so zdravotným postihnutím v zmysle čl.9 Dohovoru OSN o ZP a podmienkami vyplývajúcimi zo zmluvy o poskytnutí NFP.

Kontrola súladu projektu s HP môže byť vykonaná v akejkoľvek fáze implementácie projektu na základe stanovenej vzorky zohľadňujúcej riziká súvisiace s plnením požiadaviek týkajúcich sa HP.

Kontrola sa vykonáva na základe deklarovanych informácií v ŽoNFP, v dokumentácii projektu (predovšetkým žiadosti o platbu, resp. v monitorovaní projektu v ITMS 2021+) alebo aj fyzickým overením skutočného stavu projektu na mieste a to aj na základe overenia informácií k projektu podľa zodpovedajúcich check listov spracovaných Gestorom HP.⁴⁵

V prípade zistenia nesúladu implementovaného projektu s HP bude poskytovateľ kontaktovať Gestora HP za účelom poskytnutia odborného stanoviska.

Gestor HP alebo ním poverená osoba bude oprávnená sa po dohode s poskytovateľom zúčastniť vykonávanej finančnej kontroly ako prizvaná osoba.

Vo veci vykonania finančnej kontroly bude Gestorom HP vydané „Usmernenie k vykonávaniu finančnej kontroly Gestorom horizontálnych princípov pre programové obdobie 2021 – 2027“, ktoré bude zverejnené na webovom sídle www.horizontálneprincipy.gov.sk.

⁴⁵ Metodický výklad k Dohovoru OSN o ZP

8. Hodnotenie HP

8.1 Úlohy Gestora HP v oblasti hodnotenia programu

Gestor HP v oblasti hodnotenia programu P SK vykonáva tieto činnosti:

- podieľa sa na príprave plánu hodnotení a vyhodnotení jeho plnenia;
- podieľa sa na príprave špecifikácie jednotlivých hodnotení;
- podieľa sa na príprave hodnotiacich otázok;
- zúčastňuje sa zasadnutí pracovnej skupiny pre hodnotenie zriadenej poskytovateľom ako člen alebo prizvaný odborník a komunikuje so zadávateľmi aj hodnotiteľmi (v prípade relevantnosti);
- zabezpečuje dodržiavanie kvality hodnotiacich činností v oblasti HP, ktoré sú založené na princípoch ako sú transparentnosť, nezávislosť, partnerstvo, šírenie výsledkov a pod.;
- vyjadruje sa v rámci pripomienkovania predložených hodnotiacich správ poskytovateľa k navrhnutým odporúčaniam týkajúcich sa opatrení na zvýšenie efektívnosti hodnotiacich procesov. Gestor HP zhodnotí na základe predložených odporúčaní plnenie cieľov HP;
- pripomienkuje hodnotiace správy, záverečnú hodnotiacu správu a sleduje plnenie nápravných opatrení;
- je povinný informovať o výsledkoch hodnotenia relevantných partnerov a zverejňovať záverečné hodnotiace správy z interného, externého alebo kombinovaného hodnotenia alebo externého hodnotenia na webovom sídle vrátane stručného zhrnutia vypracovaného v anglickom jazyku do jedného mesiaca od ukončenia procesu hodnotenia;
- posúdi relevantnosť odporúčaní navrhnutých v záverečnej hodnotiacej správe a zabezpečuje dodržiavanie opatrení na zvýšenie efektívnosti hodnotených procesov v oblasti HP a zabezpečuje plnenie prijatých opatrení, 12 mesiacov po prijatí opatrení zabezpečí, po vyzvaní RO, vypracovanie odpočtu opatrení prijatých k relevantným odporúčaniam a zisteniam;

8.2 Úlohy zadávateľa v oblasti hodnotenia vo vzťahu ku Gestorovi HP

- zadávateľ môže zriadiť a zabezpečiť fungovanie pracovnej skupiny pre hodnotenie v rámci svojho programu, členmi sú zástupcovia vecne príslušných útvarov, môžu byť aj zástupcovia ďalších poskytovateľov, gestorov HP, atď.;
- zadávateľ spolupracuje/zohľadňuje požiadavky gestora HP pri príprave Plánu hodnotení na programové obdobie 2021-2027;
- spolupracuje s gestorom HP a zohľadňuje požiadavky gestora HP pri príprave špecifikácie jednotlivých hodnotení a hodnotiacich otázok;

- poskytuje údaje potrebné pre hodnotenie HP Gestorovi HP a hodnotiteľovi HP v prípade vykonávania hodnotenia HP v rámci programu, skupiny vybraných programov alebo všetkých programov;
- predkladá výsledky hodnotenia vo forme hodnotiacich správ členom monitorovacieho výboru príslušného programu, EK a Gestorovi HP, ak sú tieto hodnotenia pre HP relevantné do jedného mesiaca od ukončenia procesu hodnotenia (prevzatie hodnotiacej správy poskytovateľa);
- informuje Gestora HP o navrhovaných / prijatých opatreniach a ich kontrole;

9. Informovanie, komunikácia a viditeľnosť

Gestor HP bude zabezpečovať informovanie verejnosti o uplatňovaní HP v PO 2021 – 2027, pričom bude úzko spolupracovať s MIRRI SR v rámci stanovených informačných a komunikačných aktivít:

- bude súčinný pri vypracovaní komunikačnej stratégie MIRRI SR pre PSK, v rámci ktorej poskytne podklady k zabezpečeniu informovanosti a publicite o HP,
- zabezpečí všeobecnú informovanosť o cieľoch, obsahu, monitorovaní a hodnotení HP a o pokroku dosiahnutom pri naplňaní HP,
- bude organizovať odborné semináre a workshopy o HP pre širšiu odbornú verejnosť,
- bude priebežne vyhodnocovať efektívnosť komunikačných aktivít v oblasti HP,
- raz ročne bude vypracovávať správy/informácie o stave uplatňovania HP,
- bude pripravovať a aktualizovať informácie zverejnené na svojom webovom sídle.

10. Základný mechanizmus na zabezpečenie dodržiavania Horizontálnych princípov v Programovom období 2021 – 2027 a základných horizontálnych podmienok Účinné uplatňovanie a implementácia Charty základných práv Európskej únie a Implementácia a uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCPRD) v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48/ES

Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR bol na 21. februára 2022 doručený list EMPL.G.1/MR/cc (2022) 705557, vo veci Horizontal enabling condition on the effective application and implementation of the Charter of Fundamental Rights (Základná horizontálna podmienka umožňujúca „Účinné uplatňovanie a implementácia Charty základných práv“), zo strany Európskej komisie. EK v liste upozorňovala na skutočnosť, že v Nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021 sa vyžaduje, aby členské štáty počas celého programového obdobia zabezpečili nepretržité plnenie základných horizontálnych podmienok, vrátane základnej horizontálnej podmienky: „Účinné uplatňovanie a implementácia Charty základných práv“. Upozorňovala, že ich plnenie bude monitorované počas celého procesu implementácie od prípravy programov až po ich ukončenie. Nesplnenie požiadavky povedie k tomu, že Komisia nepreplatí výdavky predložené členskými štátmi.

V nadväznosti na uvedený list sme ako Gestor HP vypracovali „Informáciu o požiadavkách EK vo veci zabezpečenia plnenia ZHP „Účinné uplatňovanie a implementácia Charty základných práv““. Minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR predložil informáciu spolu s predmetným listom Európskej komisie na rokovanie vlády SR, spolu s návrhom uznesenia, s určením povinnosti Ministerstvu práce sociálnych vecí a rodiny SR zabezpečiť nepretržité plnenie základných horizontálnych podmienok, vrátane základnej horizontálnej podmienky: „Účinné uplatňovanie a implementácia Charty základných práv“.

Vláda SR dňa 22.6.2022 prijala uznesenie č. 416 a vzala „Informáciu o požiadavkách EK vo veci zabezpečenia plnenia ZHP „Účinné uplatňovanie a implementácia Charty základných práv““ na vedomie. V uvedenom uznesení boli ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny SR uložené ďalšie povinnosti. V prvom rade povinnosť v bode B.1, a to **„pripraviť materiál, ktorým SR zabezpečí súlad s dodržiavaním Charty základných práv EÚ v programoch podporovaných z fondov EÚ vo všetkých fázach prípravy a implementácie programov“**, v termíne do 30. júla 2022. V zmysle uvedeného Gestor HP dopracoval mechanizmus HP pre nové PO 2021-2027 a bola vytvorená jeho finálna verzia.

Termín úlohy B.1 z uznesenia vlády SR č. 416 zo dňa 22.6.2022 bol splnený. Následne bola zo strany Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR vznesená požiadavka predložiť tento dokument na riadne medzirezortné pripomienkové konanie (ďalej aj „MPK“) a následne predložiť na rokovanie vlády SR. Z uvedeného dôvodu Gestor HP uskutočnil MPK, ktoré prebiehalo v systéme Slov-lex v dňoch 09.09.2022 - 23.09.2022, pod číslom LP/2022/504

a vypracoval ďalšie uznesenie vlády SR. V uvedenom uznesení bola stanovená úloha vláde SR schváliť návrh uvedeného dokumentu, ktorý prešiel riadnym MPK.

Vláda SR schválila tento dokument uznesením vlády SR č. 668 zo dňa 26.10.2022. Prijatím dokumentu došlo k splneniu ZHP, táto informácia bola odpočítovaná na MIRRI SR, ktoré informovalo EK. V uznesení vlády SR č. 416 z 22.06.2022 boli MPSVR SR uložené ďalšie dve povinnosti, a to:

Úloha B. 2: predložiť na rokovanie vlády informáciu o spôsobe zabezpečenia súladu s dodržiavaním Charty základných práv EÚ v programoch podporovaných z fondov EÚ na základe výsledku diskusie s EK

Úloha B.3. informovať EK o spôsobe splnenia povinnosti vykonávania horizontálnej podmienky „Účinného uplatňovania a vykonávania základných práv EÚ“ v programoch podporovaných z fondov EÚ.

Gestor HP v zmysle plnenia úlohy B. 2 predložil na rokovanie vlády informatívny materiál, ktorý vláda SR vzala na vedomie dňa 09.11.2022. K plneniu úlohy B. 3, teda k povinnosti informovať EK Gestor HP zaslal dňa 15.11.2022 na stále zastúpenie SR pri EÚ listy na 4 generálne riaditeľstvá s požadovanou informáciou. Prílohou listov je mechanizmus HP, obe uznesenia vlády SR (č. 416, č. 668) a sebahodnotenia ⁴⁶ k ZHP⁴⁷. Mechanizmus HP je zverejnený na webovom sídle Gestora HP www.horizontálneprincipy.gov.sk.

⁴⁶ „sebahodnotenie“ - self assessment

⁴⁷ informácie zaslané EK v self assesmentoch k ZHP č. 3 a č. 4 sú uvedené v kapitole 11.

11. Základné horizontálne podmienky

Základné horizontálne podmienky (č.3 a č.4)⁴⁸ v zmysle uznesenia vlády SR č. 269 z 19. mája 2021:

3. Účinné uplatňovanie a implementácia Charty EÚ

Kritériá splnenia základnej podmienky:

Existencia účinných mechanizmov na zabezpečenie dodržiavania Charty EÚ, ktoré zahŕňajú:

1. ***Opatrenia na zabezpečenie súladu programov podporovaných z fondov a ich vykonávanie s príslušnými ustanoveniami Charty EÚ.***

- Mechanizmus na zabezpečenie dodržiavania horizontálnych princípov v PO 2021 – 2027, dokument s názvom **„Základný mechanizmus na zabezpečenie dodržiavania Horizontálnych princípov v programovom období 2021-2027 a základných horizontálnych podmienok Účinné uplatňovanie a implementácia Charty základných práv Európskej únie a Implementácia a uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCRPD) v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48/ES“.**
- Materiál bol predmetom medzirezortného pripomienkového konania.
- Schválený vládou SR uznesením č. 668 zo dňa 26. októbra 2022.

2. ***Mechanizmy podávania správ monitorovaciemu výboru týkajúcich sa prípadov nesúladu operácií podporovaných z fondov s Chartou EÚ a sťažností týkajúcich sa Charty EÚ predložených v súlade s opatreniami podľa článku 69 ods. 7 NSU.***

- Poradný nástroj Gestora HP bude mať za úlohu zabezpečiť plnenie kritéria č. 2
- Gestor HP zriadi emailovú schránku na zber podnetov
- Evidencia a informácie o zistených prípadoch nesúladu s Chartou EÚ a Dohovorom OSN o ZP
- Informácie bude Gestor HP pravidelne predkladať monitorovaciemu výboru v súlade s opatreniami podľa článku 69 ods. 7 NSU na ročnej báze

⁴⁸ v zmysle čl. 15, ods.1 NSU

4. Implementácia a uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCRPD) v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48/ES

Kritériá splnenia základnej podmienky:

Zavedenie vnútroštátneho rámca na zabezpečenie vykonávania UNCRPD, ktorý zahŕňa:

1. Merateľné ciele, zber údajov a mechanizmy monitorovania.

2. Opatrenia na zabezpečenie toho, aby boli politika, právne predpisy a normy v oblasti prístupnosti riadne zohľadnené pri príprave a implementácii programov.

- Mechanizmus na zabezpečenie dodržiavania horizontálnych princípov v PO 2021 – 2027, dokument s názvom „Základný mechanizmus na zabezpečenie dodržiavania Horizontálnych princípov v programovom období 2021-2027 a základných horizontálnych podmienok Účinné uplatňovanie a implementácia Charty základných práv Európskej únie a Implementácia a uplatňovanie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCRPD) v súlade s rozhodnutím Rady 2010/48/ES“.
- Materiál bol predmetom medzirezortného pripomienkového konania.
- Schválený vládou SR uznesením č. 668 zo dňa 26.októbra 2022.
- Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030

3. Mechanizmy podávania správ monitorovaciemu výboru týkajúce sa prípadov nesúladu operácií podporovaných z fondov s UNCRPD a sťažností týkajúcich sa UNCRPD predložených v súlade s opatreniami podľa článku 69 ods. 7 NSU.

- Poradný nástroj Gestora HP bude mať za úlohu zabezpečiť plnenie kritéria č. 2
- Gestor HP zriadi emailovú schránku na zber podnetov
- Evidencia a informácie o zistených prípadoch nesúladu s Chartou EÚ a Dohovorom OSN o ZP
- Informácie bude Gestor HP pravidelne predkladať monitorovaciemu výboru v súlade s opatreniami podľa článku 69 ods. 7 NSU na ročnej báze

12. Systém implementácie horizontálnych princípov v rámci programov Fondov pre oblasť vnútorných záležitostí (AMIF, ISF a BMVI)⁴⁹

Riadiaci orgán programov Fondov pre oblasť vnútorných záležitostí (AMIF, ISF, BMVI) (ďalej len „RO PFVZ“) bude spolupracovať s Gestorom HP pri príprave výzvy na predkladanie žiadostí o NFP za účelom definovania podmienok poskytnutia NFP tak, aby boli projekty implementované z programov Fondov pre oblasť vnútorných záležitostí v súlade s Chartou základných práv EÚ a Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím. V rámci prípravy výzvy bude Gestorom HP definovaná požiadavka na deklarovanie spôsobu zabezpečenia dodržiavania Charty EÚ a Dohovoru OSN o ZP. Konkrétne požiadavky budú po vzájomnej dohode Gestora HP a RO PFVZ formulované podľa zamerania výzvy, očakávaných výsledkov a výstupov realizovaných projektov, oprávnených aktivít a cieľových skupín.

Príprava výzvy:

- RO PFVZ spolupracuje priebežne s Gestorom HP pri príprave výzvy a dokumentov, ktoré sú relevantné vo vzťahu k výzve a týkajú sa informácií potrebných k aplikácii HP,
- Pred vyhlásením výzvy zašle RO PFVZ návrh výzvy s príslušnými prílohami Gestorovi HP na e-mailovú adresu **ghp@employment.gov.sk**,
- Gestor HP zašle stanovisko s pripomienkami pre RO PFVZ v lehote **do 5 pracovných dní** odo dňa doručenia návrhu výzvy zo strany RO PFVZ Gestorovi HP alebo priamo súhlasné stanovisko (v prípade, že Gestor HP nebude mať k predloženému návrhu výzvy žiadne pripomienky),
- RO PFVZ ⁵⁰ zašle zapracované pripomienky prostredníctvom Odpočtu Gestorovi HP na vyššie uvedenú e-mailovú adresu pre účely kontroly správnosti zapracovaných pripomienok do výzvy a súvisiacich dokumentov k výzve,
- Gestor HP skontroluje súlad nastavenia výzvy s požiadavkami, ktoré vzniesol RO PFVZ a následne **do 5 pracovných dní** vydá súhlasné/nesúhlasné stanovisko Gestora HP k výzve,
- RO PFVZ zabezpečí vo výzve v časti **Podmienky poskytnutia príspevku (PPP)**, prípadne v časti **Ďalšie skutočnosti týkajúce sa poskytovania príspevku**, otázku týkajúcu sa súladu s HP a spôsob overenia definovanej podmienky.
- V prípade ak RO PFVZ vykoná vo výzve alebo jej prílohách a dokumentoch, na ktoré sa výzva odvoláva, úpravy/zmeny, pred jej vyhlásením/po jej vyhlásení⁵¹, je RO PFVZ

⁴⁹ kapitola platí výhradne pre RO programov Fondov pre oblasť vnútorných záležitostí.

⁵⁰ RO PFVZ zabezpečí v kontrolnom zozname k návrhu výzvy otázku: „Spolupracoval RO pri príprave výzvy s Gestormi HP?“.

⁵¹ (s výnimkou zmien týkajúcich sa opravy chýb v písaní, počítaní alebo iných zrejmých nesprávností vo výzve, zmien vyplývajúcich zo zmien príslušných právnych predpisov a záväzných metodických dokumentov, zmien týkajúcich sa výšky finančných prostriedkov určených na vyčerpanie vo výzve, časového vymedzenia výzvy, informácií o časovej oprávnenosti realizácie projektu, spôsobu financovania, informácií k spôsobu

povinný zaslať upravenú výzvu s prílohami opätovne na posúdenie Gestorovi HP. Lehota na opätovné posúdenie zmien vo výzve je **3 pracovné dni**.

Príprava výzvy obsahujúcej aktivity a s nimi spojené výdavky na stavby a rekonštrukcie budov

RO PFVZ a Gestor HP špecificky pri výzvach obsahujúcich aktivity a výdavky určené na stavby a rekonštrukcie budov, postupujú nasledovne:

- RO PFVZ spolupracuje priebežne s Gestorom HP pri príprave výzvy a dokumentov, ktoré sú relevantné vo vzťahu k výzve a týkajú sa informácií potrebných k implementácii HP,
- RO PFVZ zašle Gestorovi HP návrh výzvy na vyššie uvedenú e-mailovú adresu, Gestor HP zašle stanovisko s pripomienkami pre RO PFVZ:
 - a) v prípade **aplikovania „check listu k bezbariérovej prístupnosti stavieb“** pripomienkuje Gestor HP výzvu v lehote **do 5 pracovných dní** odo dňa doručenia návrhu výzvy zo strany RO PFVZ Gestorovi HP;
 - b) v prípade potreby **aplikovania „systému POP“** pripomienkuje gestor HP výzvu v lehote **do 21 pracovných dní** odo dňa doručenia návrhu výzvy zo strany RO PFVZ gestorovi HP. Z uvedeného dôvodu je potrebné kontaktovať gestora HP pri výzvach obsahujúcich aktivity spojené s výdavkami na stavby v predstihu.
- Gestor HP pri príprave výzvy, v nadväznosti na zameranie aktivít oprávnených vo výzve, môže určiť povinnosť doloženia kontrolných zoznamov⁵² z dôvodu dodržania bezbariérovej prístupnosti stavieb (check listu k bezbariérovej prístupnosti stavieb) alebo potrebu aplikovania systému POP ,
- RO PFVZ ⁵³ zašle zapracované pripomienky prostredníctvom Odpočtu Gestorovi HP na vyššie uvedenú e-mailovú adresu pre účely kontroly správnosti zapracovaných pripomienok do výzvy a súvisiacich dokumentov k výzve,
- Gestor HP skontroluje súlad nastavenia výzvy s požiadavkami, ktoré vzniesol RO PFVZ a následne vydá **do 5 pracovných dní** súhlasné/nesúhlasné stanovisko Gestora HP k výzve,

predloženia ŽoNFP, predpokladanej lehoty na vydanie rozhodnutia v konaní o ŽoNFP, ďalším formálnym náležitostiam, poskytovaniu informácií k príprave ŽoNFP, zmene a zrušeniu výzvy, zmien, ktoré budú vykonané vo formulári výzvy v bodoch 1. Identifikácia výzvy, 3. Časové vymedzenie výzvy, 4. Financovanie projektu, 7. Informácie k spôsobu predloženia ŽoNFP; 8. Predpokladaná lehota na vydanie rozhodnutia v konaní o ŽoNFP, 9. Ďalšie formálne záležitosti, 10. Poskytovanie informácií k príprave ŽoNFP, 11. Identifikácia komplementárnych a synergických účinkov; 12. zmena a zrušenie výzvy, zmien, ktoré budú vykonané v nasledovných prílohách výzvy : Identifikácia komplementárnych a synergických účinkov; Súhlas pre poskytnutie výpisu z registra trestov; Splnomocnenie)

⁵² Prípadná povinnosť dokladania kontrolných zoznamov k bezbariérovej prístupnosti stavieb (check listu k bezbariérovej prístupnosti stavieb) ako povinnej prílohy bude stanovená vo výzve RO PFVZ. Check list k bezbariérovej prístupnosti stavieb vyplnený žiadateľom bude podkladom v procese schvaľovania ŽoNFP.

⁵³ RO PFVZ zabezpečí v kontrolnom zozname k návrhu výzvy otázku: „Spolupracoval RO pri príprave výzvy s Gestormi HP?“.

- RO PFVZ zabezpečí vo výzve v časti **Podmienky poskytnutia príspevku (PPP)**, prípadne v časti **Ďalšie skutočnosti týkajúce sa poskytovania príspevku**, otázku týkajúcu sa súladu s HP a spôsob overenia definovanej podmienky,
- V prípade ak RO PFVZ vykoná vo výzve alebo jej prílohách a dokumentoch, na ktoré sa výzva odvoláva, úpravy/zmeny, pred jej vyhlásením/po jej vyhlásení⁵⁴, je RO PFVZ povinný zaslať upravenú výzvu s prílohami opätovne na posúdenie Gestorovi HP. Lehota na opätovné posúdenie zmien vo výzve je **3 pracovné dni**.

Žiadateľ bude zároveň deklarovať súlad predkladaného projektu s HP v Čestnom vyhlásení žiadateľa.

Príklad čestného vyhlásenia v rámci predkladaných ŽoNFP na RO PFVZ: *„Predložený projekt je v súlade s horizontálnymi princípmi v zmysle čl. 9 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku“.*⁵⁵

Povinnosť prijímateľa NFP dodržiavať HP počas realizácie projektu, ako aj počas stanovenej doby udržateľnosti, bude v spolupráci s RO PFVZ zadefinovaná a zakotvená v Zmluve o poskytnutí nenávratného finančného príspevku.

Žiadateľom uvedené informácie v Žiadosti o NFP budú slúžiť pre účely posúdenia súladu predkladaného projektu s HP v procese administratívneho overovania ŽoNFP (a aj hodnotenia ŽoNFP v niektorých prípadoch AMIF), resp. v procese administratívneho overovania a odborného posúdenia národných projektov. Horizontálne princípy budú implementované ako diskvalifikačné kritérium, ktoré sa bude uplatňovať v procese konania o žiadosti o poskytnutie NFP.

⁵⁴ (s výnimkou zmien týkajúcich sa opravy chýb v písaní, počítaní alebo iných zrejmych nesprávností vo výzve, zmien spôsobených posunom v plánovanom termíne vyhlásenia výzvy, zmien vyplývajúcich zo zmien príslušných právnych predpisov a záväzných metodických dokumentov, zmien týkajúcich sa výšky finančných prostriedkov určených na vyčerpanie vo výzve, časového vymedzenia výzvy, informácií o časovej oprávnenosti realizácie projektu, spôsobu financovania, informácií k spôsobu predloženia ŽoNFP, predpokladanej lehote na vydanie rozhodnutia v konaní o ŽoNFP, ďalším formálnym náležitostiam, poskytovaniu informácií k príprave ŽoNFP, zmene a zrušeniu výzvy, zmien, ktoré budú vykonané vo formulári výzvy v bodoch 1. Identifikácia výzvy, 3. Časové vymedzenie výzvy, 4. Financovanie projektu, 7. Informácie k spôsobu predloženia ŽoNFP; 8. Predpokladaná lehota na vydanie rozhodnutia v konaní o ŽoNFP, 9. Ďalšie formálne záležitosti, 10. Poskytovanie informácií k príprave ŽoNFP, 11. Identifikácia komplementárnych a synergických účinkov; 12. zmena a zrušenie výzvy, zmien, ktoré budú vykonané v nasledovných prílohách výzvy : Identifikácia komplementárnych a synergických účinkov; Súhlas pre poskytnutie výpisu z registra trestov; Splnomocnenie)

⁵⁵ Stanovenie textu čestného vyhlásenia je v kompetencii RO PFVZ, uvedený text čestného vyhlásenia je príklad. V odôvodnených prípadoch sa neuvádza.

Administratívne overovanie

RO PFVZ v procese konania o žiadosti o poskytnutie NFP aplikuje pri administratívnom overovaní⁵⁶ **vylučujúce kritérium** jasne odkazujúce na povinnosť overiť, či predkladaná ŽoNFP zabezpečí prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím, rodovú rovnosť a zohľadňuje Chartu základných práv Európskej únie⁵⁷. Overenie je vykonané osobami vyškolenými Gestorom HP alebo ním poverenou osobou.

Hodnotenie AMIF (súťažný postup)

V prípade, **ak Gestor HP stanoví osobitné hodnotiace vylučujúce kritérium v rámci výzvy programu AMIF**, hodnotenie predkladaných ŽoNFP bude vykonávané odbornými hodnotiteľmi, ktorí budú vyškolení Gestorom HP alebo ním poverenou osobou. Informácie o spôsobe posudzovania súladu ŽoNFP s HP v rámci odborného hodnotenia budú uvádzané aj v Príručke pre hodnotiteľa PFVZ (programové obdobie 2021-2027).⁵⁸

Monitorovanie

RO PFVZ bude monitorovať súlad implementovaných projektov s HP. Projekty budú monitorované prostredníctvom ukazovateľov v zmysle príloh VIII. nariadení AMIF⁵⁹, ISF⁶⁰ a BMVI⁶¹, resp. v zmysle ukazovateľa stanoveného RO PFVZ. Podľa nariadenia AMIF je potrebné v rámci povinne stanovených **ukazovateľov** monitorovať vecne zapojené skupiny osôb/účastníkov (vrátane cieľových skupín AMIF) podľa **rodu a veku**. V niektorých ukazovateľoch AMIF je potrebné samostatne vykazovať **zraniteľné** skupiny osôb (zdravotne znevýhodnené osoby, tehotné ženy, starí ľudia, obeť obchodovania s ľuďmi atď.) a **maloletých bez sprievodu**.

⁵⁶ Postup platí aj pre administratívne overovanie a odborné posúdenie národných projektov.

⁵⁷ Stanovenie vylučujúceho kritéria je v kompetencii RO PFVZ a vychádza z Metodiky a kritérií pre výber projektov programov Fondov pre oblasť vnútorných záležitostí (programové obdobie 2021-2027). <https://www.minv.sk/?fondy-vnutorne-zalezitosti-2021-2027-dokumenty-informacie>

⁵⁸ V Príručke pre hodnotiteľa PFVZ (programové obdobie 2021-2027) je uvedený internetový odkaz na Metodiku a kritériá pre výber projektov programov Fondov pre oblasť vnútorných záležitostí (programové obdobie 2021-2027). <https://www.minv.sk/?fondy-vnutorne-zalezitosti-2021-2027-dokumenty-informacie>

⁵⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1147 zo 7. júla 2021, ktorým sa zriaďuje Fond pre azyl, migráciu a integráciu.

⁶⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1149 zo 7. júla 2021, ktorým sa zriaďuje Fond pre vnútornú bezpečnosť.

⁶¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1148 zo 7. júla 2021, ktorým sa ako súčasť Fondu pre integrované riadenie hraníc zriaďuje Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku.

Európska komisia nemá žiadne špecifické požiadavky pre fondy AMIF, ISF a BMVI nad rámec vyššie uvedeného, z toho dôvodu monitorovanie prostredníctvom Iných údajov sa v rámci programov Fondov pre oblasť vnútorných záležitostí (AMIF, ISF a BMVI) neaplikuje.

Gestor HP bude mať prístup k týmto informáciám v rámci ITMS. RO PFVZ bude viesť evidenciu podmienok poskytnutia príspevku týkajúcich sa HP, ktoré stanovil Gestor HP pred vyhlásením výziev a ktoré boli akceptované RO.

V prípade zistených porušení HP bude RO PFVZ kontaktovať Gestora HP a konzultovať možné riešenia zistených skutočností. Zároveň bude RO PFVZ viesť evidencie zistených porušení.

Gestor HP vedie evidenciu a informácie o zistených prípadoch nesúlady s Chartou EÚ a Dohovorom OSN o ZP a sťažnostiach týkajúcich sa Charty EÚ a Dohovoru OSN o ZP. Uvedené informácie bude pravidelne predkladať monitorovaciemu výboru v súlade s opatreniami podľa článku 69 ods. 7 NSU.

Gestor HP zriadil emailovú schránku na zber podnetov a sťažností, bližšie informácie sú zverejnené na webovom sídle www.horizontálneprincipy.gov.sk.

Prijaté podnety a sťažnosti Gestor HP postúpi na vybavenie RO PFVZ, alebo ich vybaví informovaním oznamovateľa podnetu (žiadateľa/prijímateľa, FO alebo PO) o možnosti obrátenia sa na vecne príslušnú inštitúciu. Rozhodnutia RO PFVZ sú preskúmateľné súdom. V prípade prijatých podnetov Gestor HP v ročnej periodicite prekladá monitorovaciemu výboru informáciu o prijatých podnetoch a spôsobe ich vybavenia. Gestor HP je členom Monitorovacieho výboru.

Občania sa môžu so svojimi podnetmi a sťažnosťami týkajúcich sa fondov vo veci prípadných porušení Charty EÚ a Dohovoru OSN o ZP obracať na Gestora HP, alebo na orgány nezávislé od orgánov verejnej a štátnej správy, ako sú Úrad komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, Úrad komisára pre deti, Verejný ochranca práv, Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity a ďalšie.

V prípade ak sa zistí, že predmet sťažnosti je v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi môžu uvedené nezávislé orgány/RO urobiť opatrenia na odstránenie rozporu alebo postúpiť podnet mieste príslušnej prokuratúre.

Gestor HP zriadi pracovnú skupinu ako poradný nástroj Gestora HP. Tento poradný nástroj má za úlohu zabezpečiť plnenie kritéria č. 2 a č. 3 horizontálnych základných podmienok v súlade s čl. 15 ods. 1 a prílohou III. NSU.

Kontrola projektu

RO PFVZ kontroluje súlad implementovaných projektov s HP v rámci vykonávaných kontrol projektov na mieste. Zamestnanci RO PFVZ vykonávajúci kontrolu sú preškolení Gestorom HP alebo ním poverenou osobou pomocou e-learningového kurzu. V prípadoch zisteného nesúladu s HP bude RO PFVZ kontaktovať Gestora HP kvôli preskúmaniu zistenia a prípadného vyvodenia nápravných opatrení, resp. sankcií. Gestor HP alebo ním poverená osoba je oprávnený požiadať RO PFVZ o účasť na kontrole na mieste, ktorej sa po dohode s RO PFVZ zúčastní Gestor HP ako prizvaná osoba. Kontroly na mieste Gestora HP prebiehajú v rámci projektov, v ktorých sa realizujú aktivity a s nimi spojené výdavky na stavby a rekonštrukcie budov.

Informovanie a komunikácia

Gestor HP zabezpečí informovanie verejnosti (vrátane potenciálnych žiadateľov o NFP a prijímateľov) o uplatňovaní HP 2021-2027, pričom bude úzko spolupracovať s RO PFVZ. Gestor HP bude organizovať odborné semináre a workshopy o HP pre širšiu odbornú verejnosť a bude pripravovať a aktualizovať informácie zverejnené na svojom webovom sídle.

Vzdelávanie Gestora HP

Gestor HP zabezpečuje kontinuálny systém vzdelávania a odbornej prípravy administratívnych kapacít riadiaceho orgánu a ďalších subjektov zapojených do riadenia, koordinácie, implementácie, hodnotenia, monitorovania a kontroly v oblasti horizontálnych princípov.

Zamestnanec poskytovateľa vyškolený Gestorom HP / Gestor HP alebo ním poverená osoba, zabezpečí informovanie žiadateľov/prijímateľov a administratívne kapacity o povinnosti a spôsobe uplatňovania a dodržiavania HP a o konkrétnych podmienkach, ktoré musia byť splnené s ohľadom na zameranie konkrétnej výzvy na informačných seminároch realizovaných poskytovateľom, v prípade ak také budú organizované ako aj prostredníctvom „všeobecnej informácie k predkladaniu a schvaľovaniu žiadosti o poskytnutie NFP“.

Gestor HP bude zároveň vykonávať metodické usmerňovanie subjektov zapojených do procesov implementácie fondov EÚ o uplatňovaní HP.

Gestor HP bude školiť odborných hodnotiteľov o spôsobe overenia PPP a spôsobe overenia kritérií použitých pri výbere projektov. Gestor HP zabezpečí školenie aj v anglickom jazyku. Školenia budú vykonávané online formou.

Informácie o spôsobe uplatňovania HP a o konkrétnych kompetenciách a povinnostiach budú taktiež uvedené v riadiacej dokumentácii na úrovni riadiaceho orgánu, príp. iných subjektov zapojených do procesu implementácie fondov EÚ.

Povinnosť prijímateľa NFP dodržiavať HP počas realizácie projektu, ako aj počas stanovenej doby udržateľnosti, bude v spolupráci s riadiacim orgánom zadaná a zakotvená v Zmluve o poskytnutí NFP.